

Jaarverslag 2024

Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba - 25 juni 2025
Seroe Blanco 4, Oranjestad, Aruba | (297) 525 2732 | www.apfaruba.org

Inhoudsopgave

Profiel APFA	3
Personalia	4
Bestuursverslag	5
Verslag van de Raad van Toezicht	29
Jaarrekening	33
Balans van APFA	34
Totaalresultaat van APFA	35
Kasstroomoverzicht van APFA	36
Toelichtingen behorende tot de jaarrekening	37
Actuariële verklaring	72
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	75
Bijlage A: Organisatiestructuur	79
Bijlage B: Pensioenregeling van het Nieuw Pensioenreglement 2014	80
Bijlage C: Pensioenregeling van het NPR <i>fit</i>	83
Bijlage D: Specificatie van de aangesloten werkgevers bij het NPR 2014	85
Bijlage E: Specificatie van de totale schuld van het Land Aruba aan APFA	86
Bijlage F: Commissies en commissieleden per 25 juni 2025	87

Profiel APFA

APFA is een zelfstandige pensioenuitvoerder die het Nieuw Pensioenreglement 2014 (NPR 2014) en het NPR*fit* beheert. Het NPR 2014 is de collectieve pensioenregeling voor werknemers van de overheid, aan de overheid gelieerde instellingen en gesubsidieerde stichtingen. Het NPR*fit* is een collectieve pensioenregeling waarbij ook zelfstandige werkgevers zich kunnen aansluiten.

Het fonds voert de pensioenreglementen uit zoals overeengekomen in de pensioen- en financieringsovereenkomsten met de aangesloten werkgevers. Deze uitvoering bestaat uit het administreren van de pensioenaanspraken, het beleggen van het beschikbare vermogen, het doen van uitkeringen en het informeren van belanghebbenden. APFA bepaalt hiervoor strategie en beleid.

De missie van het fonds is om *“een goed, betaalbaar en duurzaam pensioen te waarborgen voor onze deelnemers”*. Dit is onze kerntaak. APFA streeft ernaar om de reële waarde van de pensioenen en dus de koopkracht van de gepensioneerden zo veel mogelijk te behouden door de pensioenen te indexeren. Onze ambitie om te indexeren is voorwaardelijk; indexering kan alleen plaatsvinden als de financiële positie van het fonds dit toelaat.

APFA stelt evenwichtige belangenbehartiging van alle groepen deelnemers centraal. Daarbij vormt transparante en duidelijke communicatie de basis voor de betrouwbare invulling van de doelstellingen.

Wij geloven dat APFA kan bijdragen aan de economische ontwikkeling van Aruba. Investerings moeten echter wel voldoen aan de ambities en restricties met betrekking tot het risicoprofiel en het verwacht nettorendement van APFA. Investerings moeten sociaal verantwoord zijn en bij voorkeur direct of indirect bijdragen aan het belang van de deelnemers van APFA. In geen geval mogen deze nadelig zijn voor de deelnemers.

Personalia

RAAD VAN TOEZICHT

Naam	Functie	Raadslid vanaf	Raadslid tot
De heer E.O. Croes	Voorzitter	2 september 2021	2 september 2025
Mevrouw I.M.M. Hernandez-Swaen	Lid benoemd door het Land Aruba als Aangewezen Werkgever	29 maart 2019	29 maart 2027 ¹
Vacant ²	Lid benoemd door de overige Aangewezen Werkgevers	Vacant	Vacant
Mevrouw J.M. Croes	Lid benoemd door de Vakbonden	20 juni 2023	20 juni 2027
De heer R. Schutter	Lid benoemd door de Vakbonden	13 juli 2021	13 juli 2025

DIRECTIE

Naam	Functie	Nevenfuncties
Mevrouw S.M. van Veen	Algemeen Directeur	Voorzitter Bestuur CEDE Aruba en voorzitter Caribbean Pension Funds Association (CaPAs)
De heer S.E. Vingal	Directeur Financiën en Pensioenen	Bestuurslid van Stichting Onroerend Goed Aruba (SOGA)

EXTERNE ACTUARIS

Aon Nederland – Certificerend actuaris
Towers Watson Netherlands – Adviserend actuaris

EXTERNE ACCOUNTANT

Ernst & Young (Aruba)

¹ Mevrouw I.M.M. Hernandez-Swaen is op 29 maart 2023 herbenoemd voor een tweede zittingstermijn.

² De heer A. Nemecek is voor het verlopen van zijn zittingstermijn (per 18 juni 2025) afgetreden. Het proces van vacature-invulling is gaande.

Bestuursverslag

1. Woord vooraf

Voor u ligt het jaarverslag over 2024 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA). Hierin leggen wij als directie verantwoording af aan de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en andere belanghebbenden van het pensioenfonds. In dit verslag vindt u informatie over de financiële positie van het pensioenfonds en ontwikkelingen die in het verslagjaar hebben plaatsgevonden.

2024 wederom een goed beleggingsjaar

In een jaar dat werd gekenmerkt door onrust in de internationale financiële markten, heeft APFA vastgehouden aan haar stabiele koers. Als bestuur kijken wij terug op een intensief en dynamisch jaar, waarin wij geconfronteerd zijn met aanzienlijke geopolitieke en klimatologische spanningen. De aanhoudende militaire conflicten in Oekraïne en het Midden-Oosten, politieke verschuivingen en extreme weersomstandigheden veroorzaakten wereldwijd onzekerheid en economische druk. Als institutionele belegger was APFA niet immuun voor deze ontwikkelingen, maar wist het fonds zich veerkrachtig op te stellen binnen een volatiele omgeving.

Ondanks de turbulente omstandigheden heeft APFA het jaar 2024 afgesloten met een solide beleggingsrendement van 7,4% en een verbeterde financiële positie ten opzichte van het voorgaande jaar. Vrijwel alle beleggingscategorieën sloten het jaar positief af, maar met name beursgenoteerde aandelen presteerden sterk. Deze groei werd mede gestimuleerd door renteverlagingen van de westerse centrale banken. Ook alternatieve beleggingen en vastgoed leverden goede rendementen op.

Op de rentemarkt was het beeld in 2024 gemengd. De lange rente op veilige staatsobligaties steeg gedurende het jaar, mede doordat centrale banken hun renteverlagingen later doorvoerden dan aanvankelijk verwacht. Wanneer de rente stijgt, verliezen bestaande obligaties met een lagere couponrente aan aantrekkelijkheid, wat leidt tot waardedalingen. Dit verklaart waarom de obligatiemarkten in het laatste kwartaal grotendeels negatief presteerden. Daarnaast versterkte de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro, onder meer doordat de Amerikaanse economie aanzienlijk beter presteerde dan de Europese.

Tegelijkertijd zijn in 2024 belangrijke stappen genomen richting een toekomstbestendig beleid. Zo werd in het voorjaar het aangescherpte beleid voor duurzaam en verantwoord beleggen vastgesteld – een belangrijke mijlpaal in de verdere verduurzaming van onze beleggingsstrategie.

Financiële positie APFA

Dankzij de gunstige rendementen is de financiële positie van het fonds in 2024 verder versterkt – een positieve ontwikkeling voor zowel onze deelnemers als pensioengerechtigden. Het pensioenvermogen groeide in het verslagjaar met 5,5% tot Afl. 3.678,3 miljoen, terwijl de verplichtingen met 2,6% toenamen tot Afl. 3.066,9 miljoen.

De bruto-dekkingsgraad steeg met 3,2 procentpunt en kwam eind 2024 uit op 119,9%. De netto-dekkingsgraad, die rekening houdt met de vereiste financiële buffer, steeg van 106,3% eind 2023 tot 108,9% eind 2024 – een stijging van 2,6 procentpunt.

Verhogen van pensioenen

Dankzij de solide financiële positie van het fonds hebben de actieve deelnemers in 2024 een toeslag van 2,42% ontvangen, terwijl de inactieve deelnemers een toeslag van 1,21% kregen toegekend. Over de afgelopen vijf jaar zijn de opgebouwde pensioenen in totaal met 6,6% verhoogd. Voor de premievrije en ingegane pensioenen bedroeg de cumulatieve verhoging in diezelfde periode 3,3%.

Deze ontwikkeling sluit aan bij de ambitie van APFA om de koopkracht van pensioenen zoveel mogelijk in stand te houden. Het goede nieuws is dat ook voor 2025 een indexatie kon worden doorgevoerd, conform het nieuwe indexatiebeleid dat per 1 januari 2025 van kracht is. Op basis hiervan ontvingen actieve deelnemers een toeslag van 1,84% en inactieve deelnemers een toeslag van 0,92%.

Organisatorische veerkracht en strategische voortgang in 2024

In 2024 werd APFA geconfronteerd met diverse organisatorische uitdagingen, waaronder het vertrek en de langdurige uitval van meerdere sleutelmedewerkers. Desondanks heeft het APFA team zorggedragen voor de continuïteit van de beheerste bedrijfsvoering en is er op alle vier strategische pijlers duidelijke voortgang geboekt. De directie kijkt dan ook met tevredenheid terug op de behaalde resultaten en de richting waarin het fonds zich ontwikkelt. Hieronder volgt een samenvatting van de realisatie van de strategische doelen in 2024.

1. Digitale dienstverlening en productontwikkeling

APFA streeft ernaar een professionele en toekomstgerichte pensioenuitvoerder te zijn die waarde creëert voor haar deelnemers. Door digitalisering centraal te stellen, wil APFA de toegankelijkheid, transparantie en efficiëntie van haar dienstverlening verder vergroten. In 2024 is daarom verder geïnvesteerd in het verbeteren van de digitale dienstverlening. De focus ligt op het inrichten van processen op basis van de behoeften van deelnemers en klanten, met gebruiksvriendelijke digitale oplossingen voor informatie-uitwisseling en communicatie.

Daarnaast werkt APFA aan het ontwikkelen en aanbieden van relevante (pensioen)producten die aansluiten bij de verwachtingen en levensfase van haar deelnemers. Een belangrijke mijlpaal in dit kader was de lancering van het nieuwe pensioenproduct *NPRfit* in december 2024. Deze introductie markeert een strategische stap in het verbreden van de doelgroep en het versterken van de marktpositie van APFA. Gezien de aard van het product is gekozen voor een gerichte marketingaanpak, die aansluit op het karakter van het *NPRfit* als een op maat gemaakte oplossing voor specifieke klantbehoeften.

2. Een vooruitstrevende en duurzame belegger

Het waarborgen van de pensioenen van onze deelnemers vereist een solide financiële basis. Daarom blijft het optimaliseren van het netto-beleggingsrendement een strategisch speerpunt van APFA. In 2024 is ingezet op het ontwikkelen van alternatieve beleggingsmogelijkheden voor zowel de binnenlandse als buitenlandse portefeuille.

Binnen de binnenlandse portefeuille zijn commercieel vastgoed en woningbouwontwikkeling geïdentificeerd als kansrijke beleggingscategorieën. In het kader van de uitbreiding van de binnenlandse vastgoedportefeuille heeft APFA in 2024 verder gewerkt aan de plannen voor de ontwikkeling van diverse terreinen en projecten. Er zijn belangrijke stappen gezet met betrekking tot de opzet van een fondsstructuur voor het beheer van deze beleggingscategorie. Na een uitgebreid en zorgvuldig selectietraject heeft APFA de AIB Bank (AIB) geselecteerd als fondsmanager voor het lokale vastgoedfonds voor commercieel onroerend goed. Het is de bedoeling dat in

de toekomst een apart vastgoedfonds wordt opgericht voor de ontwikkeling en exploitatie van residentieel onroerend goed.

Daarnaast heeft APFA in 2024 haar Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) afgerond. Op basis van voorbereidende activiteiten en een deelnemersonderzoek zijn de ambitie, visie en beleggingsovertuigingen vastgesteld. ESG-factoren zijn hiermee structureel verankerd in het beleggingsbeleid.

3. Een mensgerichte organisatie

Als eigentijdse serviceorganisatie blijft APFA zich inzetten voor een deskundig en wendbaar team dat deelnemers en klanten optimaal ondersteunt. Tegelijkertijd hecht APFA veel waarde aan goed werkgeverschap, waarbij wordt ingespeeld op de behoeften en ambities van medewerkers.

In 2024 is voortgebouwd op de HR-meerjarenstrategie, met nadruk op leiderschap, organisatieontwikkeling en vitaliteit. Zo is geïnvesteerd in de versterking van leiderschapsvaardigheden binnen de directie en het managementteam. In februari namen leidinggevenden deel aan een training in ethisch leiderschap.

Daarnaast is in 2024 een begin gemaakt met de modernisering van de kantoorinrichting. Op de eerste verdieping van ons kantoor is het eerste pilot project afgerond met flexibele werkplekken en multifunctionele ruimtes. De open, lichte inrichting bevordert samenwerking en werkplezier. In 2025 wordt dit project uitgerold voor de rest van het kantoor.

4. Aandacht voor pensioenuitvoeringskosten

APFA streeft naar hoogwaardige dienstverlening tegen een verantwoorde kostprijs. Dit willen wij realiseren met een optimale en slanke organisatiestructuur, met focus op het efficiënte kernprocessen. Daarnaast zetten wij in op gedigitaliseerde dienstverlening en processen, evenals op geautomatiseerde en digitale rapportages.

Met ondersteuning van Ernst & Young (EY) is in 2024 een onderzoek uitgevoerd naar de structuur, processen en functies binnen de afdelingen Pensioenen, Beleggingen en Financiën. EY bracht knelpunten in kaart en adviseerde per afdeling over optimalisatie van de opzet van de afdelingen, de processen en functies. Op basis hiervan heeft APFA aanpassingen gemaakt in de organisatiestructuur van de diverse afdelingen, die in 2025 worden geïmplementeerd. Deze aanpassingen hebben als doel het verbeteren van de operationele efficiency en dienstverlening. Voor de afdelingen IT en HR zal in 2025 een vergelijkbaar onderzoek worden uitgevoerd.

In 2024 is met het oog op duurzaamheid en kostenbesparing, het volledige aircosysteem vervangen en is het zonnepanelensysteem (100.000 kWh) in gebruik genomen. Deze investeringen leveren een structurele energiebesparing op van circa Afl. 290 duizend per jaar.

Verantwoord Beleggen

APFA let op duurzaamheid bij het nemen van beleggingsbeslissingen. Het fonds is ervan overtuigd dat het integreren van milieu-, sociale en governancefactoren (ESG) bijdraagt aan een beter risicoprofiel van de beleggingsportefeuille. Daarnaast streeft APFA ernaar om als institutionele belegger een positieve maatschappelijke impact te realiseren. Waar mogelijk worden daarom elementen van maatschappelijk verantwoord beleggen geïntegreerd in de uitvoering van het beleggingsbeleid. In het MVB-beleid van APFA zijn de volgende overtuigingen geformuleerd met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen. Deze overtuigingen vormen het kader voor de beleggingskeuzes van het fonds.

ESG-integratie draagt bij aan risicobeheersing en een robuustere portefeuille

APFA is ervan overtuigd dat het integreren van ESG-factoren bijdraagt aan het beheersen van risico's die anders onderbelicht blijven. De toenemende aandacht voor duurzaamheid leidt tot structurele veranderingen, waarbij overheidsbeleid en de groeiende vraag naar duurzame beleggingen bedrijven stimuleren om beter voorbereid te zijn op duurzaamheidsrisico's. Daarom wordt duurzaamheid meegenomen in alle fasen van de beleggingscyclus. Actieve vermogensbeheerders integreren ESG-factoren in hun beleggingsproces, terwijl bij passief beheer gebruik wordt gemaakt van ESG-benchmarks.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid: lokaal meer impact dan internationaal

APFA erkent haar maatschappelijke verantwoordelijkheid als belegger en realiseert zich dat haar invloed lokaal groter is dan internationaal. Door de schaalgrootte en het gebruik van fondsbeleggingen is de invloed op internationale beleggingen beperkt. Daarom kiest APFA ervoor om aan te sluiten bij breed gedragen internationale standaarden zoals UNPRI (United Nations Principles for Responsible Investment) en UNGC (United Nations Global Compact), en maakt zij gebruik van beleggingsoplossingen van vermogensbeheerders die ESG integraal toepassen.

Voor de selectie van vermogensbeheerders is een ESG-raamwerk ontwikkeld dat hen beoordeelt op hun integratie van ESG in het beleggingsproces. Hierbij wordt onder andere gekeken naar milieubeleid, omgang met personeel, diversiteit en goed bestuur. Vrijwel alle beleggingsfondsen waarin APFA participeert hebben een "artikel 8 SFDR"-classificatie, wat betekent dat zij aantoonbaar ESG-factoren integreren volgens Europese regelgeving.

Lokaal heeft APFA meer directe invloed. De behoefte aan maatschappelijke impact leeft sterker onder deelnemers op Aruba. APFA wil hierin een voorbeeldfunctie vervullen door ESG bespreekbaar te maken met lokale partijen en duurzaamheidsthema's te koppelen aan haar beleggingskeuzes. Bij de selectie van lokale beleggingen wordt actief gestuurd op specifieke duurzaamheidscriteria.

Vooruitblik en toekomstverwachtingen

Voor 2025 verwacht APFA een uitdagend financieel klimaat, mede door aanhoudende onzekerheden op de internationale markten. De volatiliteit blijft hoog, onder meer als gevolg van geopolitieke spanningen, schommelingen in renteverwachtingen en een gematigd economisch groeitempo in Europa.

De Europese Centrale Bank heeft haar groeiverwachtingen voor de eurozone neerwaarts bijgesteld, terwijl de inflatie naar verwachting rond de doelstelling van 2% blijft bewegen. Tegelijkertijd vormt de renteontwikkeling in de Verenigde Staten een belangrijke factor voor de wereldwijde kapitaalmarkten. Oplopende rentes op de kapitaalmarkt kunnen ook in 2025 druk zetten op financieringskosten en beleggingsrendementen.

Een aanvullende externe risicofactor is het Amerikaanse handelsbeleid. De herinvoering van brede importtarieven door president Donald Trump in april 2025 leidde tot aanzienlijke onrust op de financiële markten. Wereldwijd verloren aandelenmarkten tijdelijk tot wel 5 biljoen dollar aan waarde, en de volatiliteit nam sterk toe. Deze marktdaling weerspiegelde zorgen over hogere importkosten, verstoringen in toeleveringsketens en een afname van het wereldwijde handelsvolume. Eind mei 2025 kondigde Trump echter aan dat de invoering van een deel van de nieuwe tarieven tijdelijk wordt opgeschort voor een periode van 90 dagen. Deze maatregel bracht rust op de markten en leidde tot een gedeeltelijk herstel van de verliezen. Hoewel dit uitstel het beleggersvertrouwen enigszins heeft hersteld, blijft de onzekerheid over het verdere handelsbeleid bestaan.

Voor de lokale economie wordt in 2025 een gematigde groei van circa 2% verwacht, na een sterke toename in 2024. De groei blijft sterk afhankelijk van het toerisme, dat naar verwachting verder toeneemt, zij het in een rustiger tempo. Tegelijkertijd blijft de investeringsgroei beperkt en wordt een lage inflatie van circa 1% voorzien. Naar verwachting zal de nieuwe regering van Aruba steven naar economische diversificatie, met investeringen in landbouw, technologie en de dienstensector, om de afhankelijkheid van toerisme te verminderen. Daarnaast wordt ingezet op beter onderwijs, versterking van de rechtstaat en duurzame overheidsfinanciën.

De financiële positie van het fonds blijft in belangrijke mate afhankelijk van ontwikkelingen op de internationale markten en de ontwikkeling van de Arubaanse economie. APFA volgt de risico's nauwgezet en zal, waar nodig, tijdig passende maatregelen treffen om deze te mitigeren. In dit kader is het van belang te benadrukken dat het, met name in perioden van volatiliteit op de financiële markten, essentieel is voor institutionele beleggers om kalm en rationeel te blijven. Een langetermijnvisie en consistent beleid vormen hierbij de basis voor een stabiele en verantwoorde vermogensopbouw.

Woord van dank

Graag danken wij de leden van de Raad van Toezicht voor hun waardevolle advies en de goede samenwerking gedurende het afgelopen jaar. Hun rol als klankbord en toezichthouder is van groot belang geweest voor de koers en het functioneren van het fonds.

Een bijzonder woord van waardering gaat uit naar de externe leden van de Beleggingscommissie en de Commissie van Beroep, voor hun deskundige inbreng en betrokkenheid.

Ook spreken wij onze dank uit aan het managementteam en alle medewerkers van APFA. Dankzij hun inzet, professionaliteit en toewijding hebben wij opnieuw kunnen werken aan een solide pensioenvoorziening voor onze deelnemers.

Ten slotte bedanken wij onze deelnemers, werkgevers, sociale partners en overige belanghebbenden voor het in ons gestelde vertrouwen en de constructieve samenwerking in het afgelopen jaar.

De directie,
S.M. van Veen, Algemeen Directeur
S.E. Vingal, Directeur Financiën en Pensioenen

25 juni 2025

1. Meerjarenoverzicht

geldbedragen in 1.000 Afl.

	2024	2023	2022	2021	2020
Vermogen en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	3.681.596	3.491.146	3.277.280	3.347.207	3.164.479
Pensioenvermogen (exclusief vorderingen > 90 dagen)	3.678.270	3.486.809	3.267.217	3.335.676	3.153.142
Weerstandsvermogen	336.997	310.730	271.751	333.541	297.219
Pensioenverplichtingen	3.066.928	2.989.032	2.911.389	2.726.987	2.699.387
Bruto-dekkingsgraad in %	119,9	116,7	112,2	122,3	116,8
Netto-dekkingsgraad in %	108,9	106,3	102,9	110,1	105,8
Baten en lasten					
Premie-inkomsten	69.961	68.040	70.335	68.373	68.667
Beleggingsresultaten ¹	260.835	283.224	-138.613	245.646	205.761
Pensioenuitkeringen	139.339	133.670	130.057	122.455	117.743
Pensioenuitvoeringskosten ¹	6.064	6.421	14.450	14.079	13.671
Pensioenpremie in %					
Totale premie (% salaris)	15,7	15,4	17,1	16,8	16,5
Premie reguliere pensioenopbouw	15,7	15,4	17,1	16,8	16,5
Herstelpremie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Beleggingsrendement in %					
Rendement totale beleggingen	7,4	8,5	-4,2	7,7	6,9
Rendement lokale beleggingen *	5,9	7,6	5,3	6,5	5,0
Rendement buitenlandse beleggingen	10,3	11,2	-14,6	10,3	10,8
Rendement pensioenvermogen	7,3	8,4	-4,4	7,5	6,7
Aantal verzekerden					
Deelnemers	6.822	6.931	6.973	6.953	6.999
Gewezen deelnemers	1.751	1.611	1.512	1.314	1.219
Pensioengerechtigden	4.717	4.600	4.513	4.338	4.239
Toeslagverlening in %					
Deelnemers	2,42	1,30	1,59	0,68	0,65
Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	1,21	0,65	0,79	0,34	0,32

* Vanaf boekjaar 2023 worden de interne vermogensbeheerkosten direct ten laste van het beleggingsrendement gebracht. Tot 2023 werden deze kosten verwerkt in de pensioenuitvoeringskosten. Voor additionele informatie verwijzen wij naar hoofdstuk 9 in dit jaarverslag.

3. Financieel beleid en financiële positie

3.1 Financieel beleid

Het financieel beleid van APFA heeft als doel het op lange termijn veiligstellen van de pensioenaanspraken en pensioenrechten van haar (gewezen) deelnemers en gepensioneerden. Met dit beleid wil APFA ervoor zorgen dat zij de pensioenen nu en in de toekomst kan blijven betalen. APFA streeft ernaar de koopkracht van de pensioenen zo veel mogelijk te behouden door te indexeren. Het financieel beleid is vastgelegd in onder andere (a) het strategisch beleggingsbeleid, (b) het premiebeleid, (c) het indexatiebeleid en (d) het kortingsbeleid.

(a) Beleggingsbeleid

Het strategisch beleggingsbeleid is gebaseerd op de beleggingsovertuigingen van APFA en beschrijft onder andere het risicoprofiel en opzet van de strategische beleggingsportefeuille. Centraal staat dat de beleggingsresultaten op lange termijn – binnen de door het fonds gestelde risicokaders – voldoende moeten zijn, zodat het fonds kan voldoen aan haar verplichtingen en kan overgaan tot het toekennen van indexatie.

Een andere belangrijke randvoorwaarde van het strategisch beleggingsbeleid is de 40-60% beleggingsregel van de Centrale Bank van Aruba. Op basis van deze regel dient het fonds minimaal 60% van de waarde van haar verplichtingen te beleggen in de lokale markt. Het restant mag het fonds in het buitenland investeren. Dit brengt belangrijke beperkingen voor het te voeren beleggingsbeleid met zich mee, met name wat betreft mogelijkheden om de beleggingsportefeuille te diversifiëren, concentratierisico's te vermijden en bij overliquiditeit oplossingen te vinden voor beperkte binnenlandse beleggingsmogelijkheden.

Het strategisch beleggingsbeleid moet passen bij de financiële ontwikkeling van de verplichtingen, ofwel de pensioenen die APFA aan de deelnemers in het vooruitzicht stelt. Dit wordt periodiek met een ALM-studie getoetst. ALM staat voor asset liability management.

In 2024 is het strategisch beleggingsbeleid niet gewijzigd. Wel is de allocatie naar aandelenfondsen opkomende landen volledig afgebouwd ten behoeve van aandelenfondsen ontwikkelde landen. In de tabellen hierna wordt de huidige allocatie van de verschillende beleggingscategorieën (binnenland, regionaal en buitenland) per einde verslagjaar getoond versus de strategische beleggingsportefeuille.

Beleggingscategorieën binnenland	Allocatie per 31-dec-2024	Strategische allocatie	Minimum	Maximum
Arubaanse Staatsobligaties	19,7%	26,0%	20%	35%
Onderhandse Leningen	44,7%	46,0%	25%	65%
Woninghypotheken	13,1%	15,0%	10%	20%
Onroerend Goed	2,7%	5,5%	2%	10%
Aandelen en Private Equity	8,5%	6,0%	2%	10%
Termijn deposito's (inclusief liquide middelen)	11,3%	1,5%	0%	15%
Totaal binnenlandse portefeuille	100%	100%		

Beleggingscategorieën regionaal	Allocatie per 31-dec-2024	Strategische allocatie	Minimum	Maximum
Regionale Staatsobligaties	0%	20,0%	0%	30%
Onderhandse Leningen	100%	80,0%	25%	60%
Totaal regionale portefeuille	100%	100%		

Beleggingscategorieën buitenland	Allocatie per 31-dec-2024	Strategische allocatie	Minimum	Maximum
Staatsobligatiefondsen	4,2%	4,0%	2,0%	6,0%
Bedrijfsobligatiefondsen	21,8%	22,5%	19,5%	25,5%
Amerikaanse staatsobligaties	16,5%	17,5%	14,5%	20,5%
Aandelenfondsen ontwikkelde landen	42,6%	41,0%	36,0%	46,0%
Aandelenfonds China	2,1%	2,0%	0,0%	4,0%
Indirecte Vastgoedfondsen	7,1%	7,0%	5,0%	9,0%
Niet beursgenoteerde infrastructuur	5,7%	6,0%	3,0%	7,5%
Totaal buitenlandse portefeuille	100%	100%		

De allocatie naar staatsobligatiefondsen wordt gefaseerd volledig afgebouwd ten gunste van niet-beursgenoteerde infrastructuur.

Voor de buitenlandse beleggingsportefeuille geldt een herbalanceringsbeleid waarbij de beleggingen minimaal jaarlijks, maar ook bij tussentijdse afwijkingen buiten de vastgestelde bandbreedtes voor de betreffende beleggingscategorie, worden teruggebracht binnen de bandbreedtes. Afwijking van de strategische bandbreedte is toegestaan na goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Er zijn bedrijven en staatsobligaties van bepaalde landen en sectoren waarin APFA niet belegt, bijvoorbeeld producenten van wapens die verboden zijn volgens de internationale verdragen. Dit zijn bedrijven die betrokken zijn bij het maken van clusterbommen, anti-persoons(land)mijnen en chemische en biologische wapens. APFA belegt ook niet in tabaksfabrikanten en bedrijven die betrokken zijn bij het maken van (belangrijke onderdelen van) kernwapens.

Protectiestrategie

Voor de buitenlandse beleggingsportefeuille is een protectiestrategie geformuleerd en in het beleggingsbeleid opgenomen. Deze protectiestrategie kan met behulp van putopties neerwaartse bescherming leveren bij negatieve ontwikkelingen in het wereldwijde aandelenmandaat. De inzet van de strategie is onder andere afhankelijk van de financiële positie van APFA, de verwachte (middel)lange termijn ontwikkeling van de aandelenmarkten en de prijs van de beschikbare optiecontracten.

Uitvoering en bewaking

De uitvoering van het beleggingsbeleid en de bewaking daarvan is de verantwoordelijkheid van de directie, die hierin wordt ondersteund door de beleggingsafdeling. De directie rapporteert ieder kwartaal aan de Raad van Toezicht, die op haar beurt wordt geadviseerd door de Beleggingscommissie.

(b) Premiebeleid

APFA stelt jaarlijks de pensioenpremie vast op basis van de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Uitgangspunt voor het premiebeleid is de premie die, uitgaand van de actuariële en solvabiliteitsvereisten van de Centrale Bank van Aruba (CBA), nodig is voor de reglementaire pensioenopbouw, de risicodekkingen voor de actieve deelnemers en de uitvoeringskosten in het lopende jaar.

De definitieve premie van het NPR 2014 kwam in het verslagjaar uit op 15,7%. De hoogte van de werknemersbijdrage wordt per aangesloten werkgever door de betreffende werkgever en (vertegenwoordigers van) de werknemers afgesproken. De werkgeverspremie is het saldo van de totale premie minus de werknemersbijdragen. De opbouw van de premie is in de tabel hierna opgenomen.

Pensioenpremie NPR 2014

(als % van de som van de pensioengevende salarissen)

	2024	2023
Benodigd voor pensioenopbouw	12,0%	11,7%
Opslag voor overlijdensrisico	0,3%	0,4%
Opslag voor arbeidsongeschiktheidsrisico	0,9%	0,9%
Opslag voor directe kosten	1,2%	1,2%
Solvabiliteitsopslag	1,3%	1,2%
	15,7%	15,4%

(c) Indexatiebeleid

Indexatie is voorwaardelijk en wordt uitsluitend verleend als de financiële positie van het fonds het toelaat. Op basis van de solvabiliteitsrichtlijnen van de CBA kan APFA vanaf een bruto-dekkingsgraad van 100% gedeeltelijke indexatie toekennen. Volledige indexatie is pas mogelijk bij een netto-dekkingsgraad hoger dan 105%. De indexatiemaatstaf die wordt gehanteerd, is het voortschrijdend vijfjarig gemiddelde van de prijsindex.

Per 31 december 2023 was er sprake van een stijging van 2,42 procentpunt van de prijsindex. De bruto-dekkingsgraad en netto-dekkingsgraad bedroegen per dezelfde datum respectievelijk 119,9% en 108,9%. Aangezien de netto-dekkingsgraad boven de drempel van 105% lag, is conform het voorgeschreven beleid per 1 januari 2024 een volledige indexatie toegekend voor actieve deelnemers van 2,42% en voor inactieve deelnemers van 1,21%.

Per 1 januari 2025 heeft het bestuur een nieuw indexatiebeleid vastgesteld voor de periode 2025 - 2027. De belangrijkste wijziging ten opzichte van het 'oude' indexatiebeleid is dat de beslissing over de indexatieverlening voortaan in december van het voorafgaande jaar wordt genomen, in plaats van na vaststelling van het jaarverslag. Dit vermindert de administratieve belasting.

Het beleid baseert zich op het voortschrijdend vijfjarig gemiddelde van de prijsindex over de periode oktober tot oktober. Daarnaast houdt het rekening met de gefaseerde verhoging van de minimumdekkingsgraad door de CBA, met jaarlijks één procentpunt vanaf 1 januari 2025.

De richtlijn voor voorwaardelijke indexatieverlening is in de tabel hierna opgenomen. Hierbij geldt de bruto- en netto dekkingsgraad (DG) van APFA per 31 oktober van het jaar voorafgaand aan het indexeringsjaar.

Indexatie deelnemers resp. gewezen deelnemers en gepensioneerde deelnemers

	Geen indexatie	Gedeeltelijke indexatie		Volledige indexatie
	Bruto-DG <	Bruto-DG >=	& Netto-DG <	Netto-DG >=
2024	100%	100%	105%	105%
2025	101%	101%	106%	106%
2026	102%	102%	107%	107%
2027	103%	103%	108%	108%
2028	104%	104%	109%	109%
2029 e.v.	105%	105%	110%	110%

(d) Kortingsbeleid

Bij een ontoereikende financiële positie van het fonds kan op grond van artikel 41 van het pensioenreglement het sturingsmiddel van het korten (verlagen) van de opgebouwde en ingegane pensioenen en/of het verlagen van de toekomstige pensioenopbouw worden ingezet. APFA zal hiertoe overgaan indien alle sturingsmiddelen maximaal zijn ingezet en het fonds desondanks naar verwachting niet binnen de vastgestelde termijnen kan herstellen. De werkgevers en werknemers zullen voordat APFA overgaat tot het toepassen van een korting eerst in de gelegenheid worden gesteld om nieuwe afspraken te maken over een oplossing voor het tekort. Indien dit overleg binnen drie maanden niet tot een oplossing voor het tekort leidt, zal APFA eenzijdig uitvoering geven aan het bepaalde in artikel 41 van het pensioenreglement.

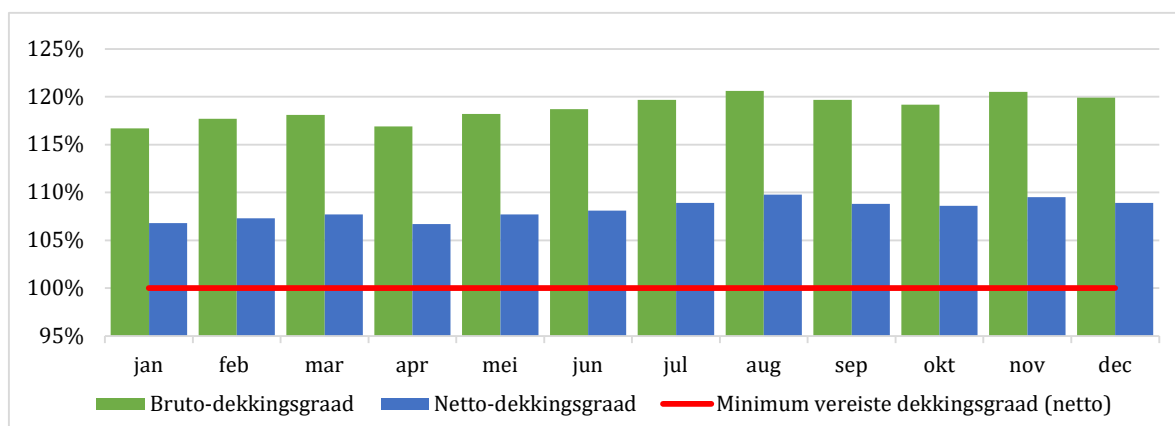
Gegeven de financiële positie van het fonds per 31 december 2024, verwacht het bestuur niet dat dit sturingsmiddel wordt ingezet.

3.2 Financiële positie

De financiële gezondheid van APFA wordt uitgedrukt in de dekkingsgraad; dit is een percentage dat de verhouding uitdrukt tussen het aanwezige vermogen ('bezittingen') van het pensioenfonds, en de contante waarde van alle opgebouwde pensioenaanspraken ('pensioenverplichtingen'). Dit wordt ook wel de bruto-dekkingsgraad genoemd.

Daarnaast rapporteren wij ook de netto-dekkingsgraad. Deze houdt rekening met de door de toezichthouder vereiste buffer om tegenvallers in de beleggingsresultaten te kunnen opvangen. De netto-dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen minus deze buffer (weerstandsvermogen) enerzijds en de pensioenverplichtingen anderzijds.

In de grafiek hieronder is het verloop van de bruto- en netto-dekkingsgraad in 2024 weergegeven.

In de tabel hierna wordt de ontwikkeling van de bruto- en netto-dekkingsgraad uitgesplitst naar de diverse factoren die van invloed zijn geweest op de dekkingsgraadontwikkeling in het verslagjaar.

Verloop dekkingsgraad (DG) in %		
	Bruto	Netto
DG per 31 december 2023	116,7	106,3
Rendement op de beleggingen	3,9	3,4
Resultaat op uitkeringen	0,9	0,8
Resultaat op kanssystemen	0,0	0,0
Indexatie	-1,7	-1,5
Mutatie weerstandsvermogen en overige	0,1	-0,1
DG per 31 december 2024	119,9	108,9

De belangrijkste factoren die de ontwikkeling van de dekkingsgraad van APFA in 2024 hebben beïnvloed zijn:

- Beleggingen: het positieve effect op de dekkingsgraad wordt veroorzaakt doordat het behaalde netto beleggingsrendement over het pensioenvermogen van 7,3% hoger was dan de benodigde rente van gemiddeld 4,1% die APFA moest toevoegen aan de voorziening pensioenverplichtingen.
- Uitkeringen: doordat de bruto-dekkingsgraad boven 100% ligt, leiden pensioenuitkeringen tot een stijging van de dekkingsgraad.
- Indexatie: het negatieve effect op de dekkingsgraad wordt veroorzaakt doordat APFA per 1 januari 2024 een indexatie heeft toegekend aan de actieven van 2,42% en aan de inactieven van 1,21%.
- Weerstandsvermogen en overige: het negatieve effect op de dekkingsgraad wordt veroorzaakt doordat het weerstandsvermogen (uitgedrukt als percentage van het belegd vermogen) steeg van 8,9% naar 9,1%.

4. Besturing en naleving wet- en regelgeving

4.1.1 Bestuur en pensioenfondsorganisatie

Het pensioenfonds wordt bestuurd door een directie die bestaat uit minimaal twee en maximaal drie directeuren. Zij zijn verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de pensioenregeling. De directie legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht, die bestaat uit een onafhankelijke voorzitter en vier leden benoemd door werkgevers en vakbonden. De Raad van Toezicht wordt bijgestaan door een aantal commissies.

De organisatie van APFA wordt in bijlage A van dit jaarverslag weergegeven. Voor een omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de directie verwijzen wij naar de toelichtingen in dit jaarverslag.

4.1.2 Bestuurswisselingen

De heer E.J. Goris, directeur Beleggingen, heeft per 1 juni 2024 zijn functie neergelegd. De heer Goris was sinds 24 juni 2019 lid van de directie. Zijn verantwoordelijkheden zijn tijdelijk overgenomen door de overige directieleden. De directie wordt in het vermogensbeheer van de buitenlandse portefeuille ondersteund door een externe beleggingsdeskundige van Montae & Partners.

4.1.3 Geschiktheid en zelfevaluatie

APFA heeft een geschiktheidsbeleid opgesteld om te waarborgen dat het bestuur en het interne toezicht beschikken over de juiste deskundigheid en competenties. Dit beleid beschrijft de minimale vereisten voor de directie en de leden van de Raad van Toezicht, evenals de wijze waarop APFA investeert in de ontwikkeling van

hun kennis en vaardigheden. Ook bevat het beleid richtlijnen voor de jaarlijkse evaluatie van het functioneren van beide organen.

In 2024 hebben de leden van de directie deelgenomen aan diverse trainingen en workshops op het gebied van pensioenen, financiële verslaglegging, maatschappelijk verantwoord beleggen en ESG (Environmental, Social & Governance), IT-informatiebeveiliging en cybersecurity.

De directie streeft naar een evenwichtige bestuurscultuur waarin ruimte is voor zowel eensgezinde besluitvorming als kritische reflectie. Tijdens de jaarlijkse zelfevaluatie in 2024 zijn concrete verbeterpunten geïdentificeerd, waarmee de directie actief aan de slag is gegaan.

4.1.4 Beloningsbeleid

Om haar langetermijndoelen te realiseren, hecht APFA veel waarde aan het beschikken over gemotiveerde en gekwalificeerde medewerkers die als team bijdragen aan het succes van de organisatie. Het fonds streeft naar een prestatiegerichte bedrijfscultuur waarin deelnemers en gepensioneerden centraal staan, en waarin de kernwaarden van APFA duidelijk tot uiting komen.

APFA voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid beschrijft de samenstelling van het beloningspakket en de wijze waarop beloningen worden vastgesteld. Het doel is om een objectief en transparant kader te bieden dat APFA in staat stelt om talent aan te trekken en te behouden. Tegelijkertijd voorkomt het beleid prikkels die kunnen leiden tot het nemen van onverantwoorde risico's of tot onzorgvuldige dienstverlening. De gehanteerde beloning is extern getoetst en als marktconform beoordeeld.

Landsverordening Normering Topinkomens

Per 1 augustus 2022 is de Landsverordening Normering Topinkomens ("LNT") van kracht geworden. Deze wet stelt regels voor normering van salarissen en aanverwante vergoedingen van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De LNT is ook van toepassing verklaard op APFA.

APFA is echter sinds 2005 verzelfstandigd met het doel om het beheer van de pensioenen onder te brengen in een onafhankelijke en professionele uitvoeringsorganisatie. Het toepasselijk verklaren van de LNT op APFA staat op gespannen voet met dit uitgangspunt en is bovendien niet in het belang van de deelnemers, van wie een deel niet in dienst is van het Land Aruba. Om die reden hebben de Raad van Toezicht en de directie van APFA de rechter verzocht vast te stellen dat de LNT niet op het fonds van toepassing zou moeten zijn. Op 28 augustus 2024 oordeelde het Gerecht in Eerste Aanleg dat de LNT, voor zover deze op APFA van toepassing is, buiten werking wordt gesteld. Het vonnis werd uitvoerbaar bij voorraad verklaard. Land Aruba heeft zich niet met deze uitspraak kunnen verenigen en is in hoger beroep gegaan. De uitspraak in deze beroepsprocedure wordt in de loop van 2025 verwacht.

4.2 Pension fund governance

De CBA houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving door alle Arubaanse pensioenfondsen. In dit kader zijn onder meer de Landsverordening ondernemingspensioenfondsen, de richtlijnen voor Pension Fund Governance en de Richtlijn Integere Bedrijfsvoering van de CBA van belang.

APFA voldoet aan alle geldende regelgeving en richtlijnen. In 2024 heeft de toezichthouder geen dwangsommen of boetes opgelegd aan het fonds. Evenmin zijn er aanwijzingen of andere corrigerende maatregelen opgelegd.

4.2.1 Gedragscode

APFA beschikt over een Gedragscode die is opgesteld met als doel het vertrouwen van belanghebbenden en marktpartijen in het pensioenfonds te waarborgen en te versterken. De Gedragscode stimuleert gewenst gedrag en helpt ongewenst gedrag te voorkomen. Daarnaast draagt zij bij aan het behoud van de goede naam en reputatie van APFA als integere marktpartij.

De Gedragscode bevat onder meer richtlijnen over het omgaan met vertrouwelijke informatie, het voorkomen van belangenconflicten, het gebruik van voorwetenschap en het vervullen van nevenfuncties. Alle ‘Betrokkenen’ — waaronder leden van de Raad van Toezicht, de directie, medewerkers en andere aan het fonds verbonden personen — ondertekenen bij aanvang van hun werkzaamheden een ‘Verklaring tot naleving Gedragscode’. Daarnaast worden zij jaarlijks gevraagd een vragenlijst in te vullen over de naleving van de code.

De Compliancefunctie houdt toezicht op de naleving van de Gedragscode. In 2024 zijn vier incidenten gemeld die onder de reikwijdte van de Gedragscode vielen. Uit onderzoek is gebleken dat deze incidenten geen afbreuk hebben gedaan aan de integere bedrijfsvoering van APFA en dat de reputatie van het fonds hierdoor niet is geschaad.

4.2.2 Compliance

APFA heeft beleid vastgesteld ter waarborging van de naleving van wet- en regelgeving, waaronder de richtlijnen van de Centrale Bank van Aruba (CBA), evenals interne procedures en gedragsregels. Dit beleid is gericht op het beschermen van de reputatie en integriteit van de organisatie.

De compliancefunctie speelt hierin een centrale rol. Deze functie ondersteunt de directie bij het opstellen en implementeren van beleid, monitort de naleving ervan en evalueert de effectiviteit van de risicobeheersing binnen de organisatie. De Compliance Officer werkt op basis van een vastgesteld jaarplan en rapporteert elk kwartaal aan de directie en de Audit- en Risk Management Commissie van de Raad van Toezicht over de stand van zaken op het gebied van compliance.

De belangrijkste complianceactiviteiten in 2024 waren:

- Monitoren van de naleving van het beleid ter uitvoering van de Landsverordening voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering (“LWTF”).
- Toezicht op de naleving van het Integriteitsbeleid en de Gedragscode van APFA.
- Herziening van diverse compliancebeleidsdocumenten, waaronder het Integriteitsbeleid, de Procedure voor de behandeling van voorvallen en incidenten, het AML/CFT-handboek, de Procuratieregeling en de Compliance Charter.
- Actualisatie van reglementen, waaronder het Directiereglement, Raadsreglement, Reglement Commissie van Beroep, Reglement Beleggingscommissie, Reglement Audit- en Risk Management Commissie en het Reglement Belonings- en Wervingscommissie.
- Advisering van de directie en het management over juridische vraagstukken en lopende juridische procedures, waaronder de juridische toetsing van contracten.
- Advisering van de Raad van Toezicht, directie en management over integriteitsvraagstukken en bijbehorende risico’s.
- Organisatie van awareness-sessies over compliance, LWTF, dilemma’s, bedrijfsethiek, fraudepreventie en -detectie, dataprivacy en IT-beveiliging.
- Periodieke revisie van het hele hypotheekklantenbestand.

4.2.3 Landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering

In 2024 heeft APFA verdere stappen gezet om de structurele naleving van de Landsverordening voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering (LWTF) te versterken. In lijn met het compliancejaarplan is gericht gewerkt aan het verbeteren van cliëntonderzoek, transactiemonitoring en interne bewustwording. De meeste meldingen aan de Financial Intelligence Unit (FIU) zijn tijdig en conform de geldende indicatoren verricht. Twee meldingen zijn met vertraging ingediend, als gevolg van operationele omstandigheden die inmiddels zijn opgelost. Deze bevindingen hebben aanleiding gegeven tot het aanscherpen van interne instructies en controlemaatregelen.

De implementatie van het LWTF-controleprogramma en de actualisatie van relevante procedures hebben bijgedragen aan een verdere borging van de naleving binnen de organisatie.

4.3 Externe dienstverleners

In het verslagjaar heeft APFA gebruikgemaakt van diverse externe adviseurs en dienstverleners ter ondersteuning van haar governance en beleggingsbeheer. Tot deze partijen behoren:

- Ernst & Young – controlerend accountant;
- Aon Nederland – certificerend actuaris;
- Towers Watson Netherlands – adviserend actuaris;
- Montae & Partners – verantwoordelijk voor de risicomanagementfunctie en ondersteuning van de directie bij het toezicht op het buitenlandse vermogensbeheer.

Het beheer van de buitenlandse beleggingsportefeuille is uitbesteed aan fiduciair manager Russell Investments. De onafhankelijke custodian, State Street Bank and Trust Company, is belast met de bewaring van effecten en vervult tevens een administratieve en controlerende rol.

De uitbestedingscontracten zijn aangegaan voor onbepaalde tijd en kunnen op korte termijn worden beëindigd. Conform het uitbestedingsbeleid van APFA worden deze relaties periodiek geëvalueerd. Daarnaast is het beleid erop gericht om zowel de controlerend accountant als de certificerend actuaris elke drie tot zes jaar te vervangen. Op basis van de evaluatie in november 2024 is besloten om de controlerend accountant en certificerend actuaris niet te wijzigen.

5. Communicatie

APFA streeft naar duurzame relaties met haar deelnemers, het vergroten van pensioenbewustzijn en het versterken van de onderlinge betrokkenheid. Heldere en toegankelijke communicatie vormt daarbij het uitgangspunt. In 2024 heeft APFA op diverse manieren contact onderhouden met haar belanghebbenden:

- April: Lancering van de algemene hypotheekcampagne 'Hunto cu APFA'.
- Juni: Uitvoering van een enquête via Facebook ter ondersteuning van het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Juli: Verspreiding van het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) 2023 aan actieve deelnemers.
- Gedurende het jaar: Voortzetting van de Corporate Campaign ter versterking van de zichtbaarheid van APFA, zowel extern als op sociale media. De podcast 'Pension in a Pod' werd in maart, september en december uitgezonden via diverse platforms.
- Oktober: Start van de hypotheekcampagne 'Adapta, Disfruta, Biba!'.

- November: De jaarlijkse Algemene Deelnemersvergadering vond online plaats. Tijdens deze bijeenkomst presenteerde de directie het Jaarverslag 2023, de stand van zaken tot en met oktober 2024 en de ontwikkelingen binnen de beleggingsportefeuille, zowel lokaal als internationaal.
- November: Publicatie van het Populair Jaarverslag 2023 op de website van APFA, waarin de kerninformatie op toegankelijke wijze wordt gepresenteerd.
- December: Officiële lancering van het flexibele pensioenreglement *NPRfit* bij potentiële werkgevers.
- Gedurende het jaar: Actieve promotie via sociale media van het gebruik van MS Bookings voor het maken van afspraken bij de servicedesk pensioenen, en van de AFAS Pocket App onder gepensioneerden.

6. Risicomanagement

Als pensioenfonds loopt APFA risico's die inherent zijn aan de uitvoering van een pensioenregeling. APFA heeft deze financiële en niet-financiële risico's inzichtelijk gemaakt via een integraal Risk Management Framework (RMF), waarin een gestructureerd intern risicobeheersings- en controlesysteem is vastgelegd. De directie is verantwoordelijk voor de inrichting en werking van dit interne risicobeheersings- en controlesysteem. De Officer Risk Management ondersteunt de directie in de beleidsvorming op het gebied van risicomanagement en het monitoren van de uitvoering van dat beleid. Hij is verantwoordelijk voor de evaluatie van de werking en effectiviteit van de risicobeheersingsmaatregelen in de organisatie. Net als 2023 is de risicomanagementfunctie in het verslagjaar 2024 ingevuld door een externe consultant.

Risicomanagement is ingebed in de gehele organisatie van APFA. Het beleid is erop gericht het beheersen van risico's te integreren in dagelijkse processen. Het betreft hier zowel APFA interne processen als de processen die door APFA zijn uitbesteed aan externe partijen. De rollen en verantwoordelijkheden voor het managen en beheersen van risico's zijn gebaseerd op het algemeen geaccepteerde 'Three lines of defense'-model.

First line of defense	Management en medewerkers in de uitvoering (pensioen- en vermogensadministratie en overige werkzaamheden). De eerste lijn is verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement bij de werkzaamheden (taken) en is als 'eigenaar' van de risico's verantwoordelijk voor de beheersing van de risico's en de beheersmaatregelen. Het management is verantwoordelijk voor de uitvoering en monitoring van de risicobeheersingsmaatregelen.
Second line of defense	Risicomanagement- en compliancefunctie. Deze worden actief betrokken bij het uitvoeren van specifieke risicobeheersmaatregelen, en het uitvoeren van de effectiviteitbeoordeling van de risicobeheersmaatregelen. De risicomanagement- en de compliance functie zijn hiervoor zowel ondersteunend voor de directie met betrekking tot het formuleren en inrichten van de beleidsvorming en monitoring daarvan, alsmede faciliterend en evaluerend naar de uitgevoerde risicobeheersing in de organisatie.
Third line of defense	Internal Audit functie. De taak van deze functie is de directie en organisatie voorzien van (aanvullende) zekerheid over de kwaliteit en de beheersing, inclusief integraal risicomanagement. Onderdeel daarvan is eveneens de beoordeling van de effectiviteit van de samenwerking tussen de eerste en tweede lijn. De derde lijn speelt een belangrijke rol bij het geven van input voor een periodieke evaluatie van integraal risicomanagement.

De basis voor een gedegen en effectief risicomanagement ligt in het bevorderen van een risicobewuste cultuur. Hierin maakt de afweging van kansen en risico's op basis van onze risicobereidheid deel uit van het dagelijkse werk op alle niveaus in de organisatie.

In de risicohandboeken, zoals benoemd in het RMF, worden alle risico's omschreven en gescoord op bruto- en netto-effect op de organisatie (uitgedrukt in kans x impact). Tevens zijn de bijbehorende beheersmaatregelen vastgelegd. Gedurende het jaar zijn er testen uitgevoerd met betrekking tot financiële risico's, uitbestedingsrisico en governance- & omgevingsrisico. Frauderisico is specifiek behandeld in een gezamenlijke werksessie van de directie en de Raad van Toezicht. Op basis van de uitgevoerde testen en de besproken risico's ontstaat een positief beeld van de effectiviteit van het risicobeheer.

Voor BCP (Business Continuity Plan), IT-risico's, frauderisico en de verdere inbedding van risicomanagement hebben awareness trainingen plaatsgevonden voor de medewerkers en management van APFA. Er heeft ook weer een BCP simulatie plaatsgevonden in oktober 2024.

Voor een beschrijving van de financiële risico's wordt verwezen naar de toelichting bij de jaarrekening.

7. Vermogensbeheer

7.1 Organisatie beleggingen

APFA belegt de aan haar toevertrouwde middelen zowel op de lokale als op de internationale markt. De lokale beleggingen worden beheerd door de interne beleggingsafdeling van APFA. Daarnaast biedt het fonds woninghypotheeklen aan voor (gewezen) deelnemers en gepensioneerden, via een professionele hypotheekafdeling.

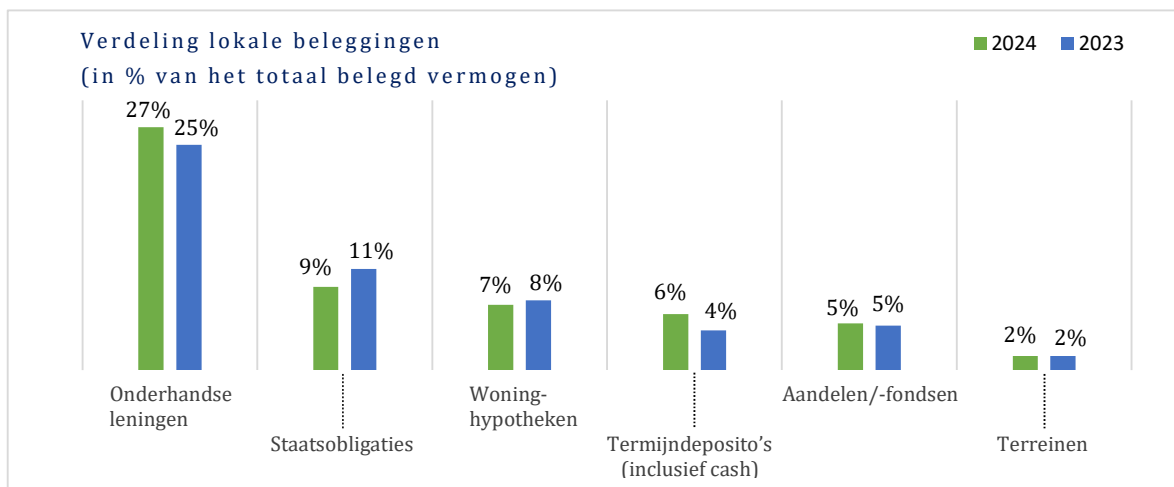
Voor het beheer van de internationale portefeuille heeft APFA een fiduciair mandaat verleend aan Russell Investments. Binnen de kaders van dit mandaat is Russell verantwoordelijk voor de strategische invulling van de portefeuille, de selectie van externe vermogensbeheerders en het risicobeheer.

De effecten worden bewaard door State Street Bank and Trust Company, die als onafhankelijke custodian optreedt. Deze partij vervult tevens een administratieve, rapporterende en controlerende rol op het gebied van performancemeting en compliance.

7.2 Samenstelling beleggingen

De samenstelling van de beleggingsmix is een bepalende factor voor het niveau van de beleggingsrisico's. Door een brede spreiding van de beleggingen streeft APFA ernaar deze risico's binnen de portefeuille te beperken.

De grafiek hierna geeft een grafische weergave van de verdeling over de beleggingscategorieën in de binnenlandse beleggingsportefeuille per eind 2024, met ter vergelijking de situatie per eind 2023.

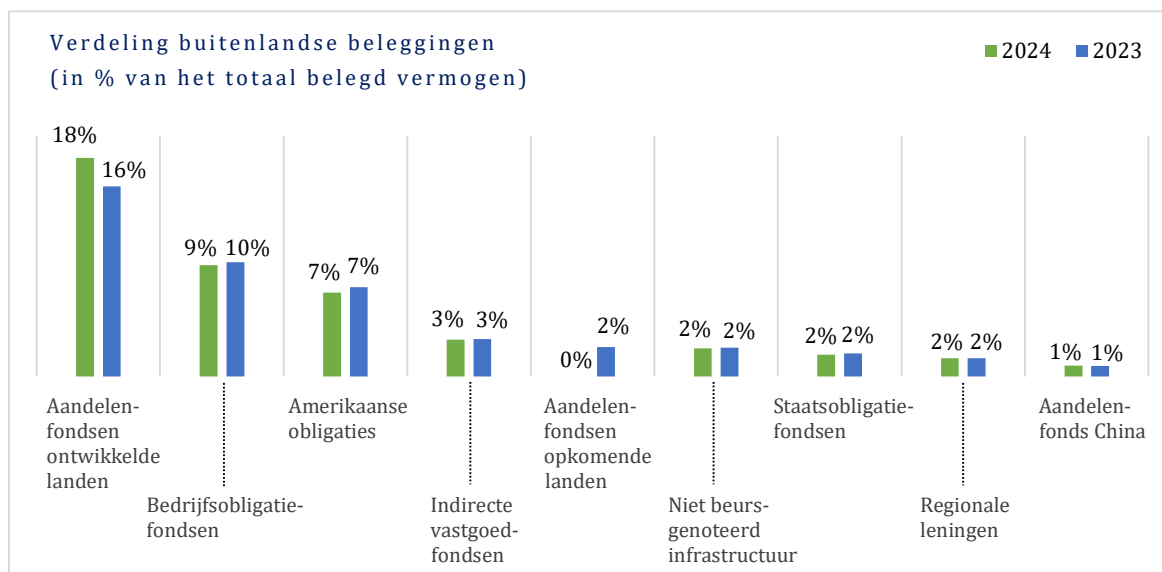

De binnenlandse beleggingen, inclusief liquide middelen bestemd voor beleggingstransacties, zijn in het verslagjaar gestegen van Afl. 1.890,0 tot Afl. 2.063,0 miljoen. Dit vertegenwoordigt 56% van het totaal belegd vermogen (2023: 55%). De belangrijkste ontwikkelingen binnen de portefeuille in 2024 waren als volgt:

- Uitbreiding van de allocatie naar Onderhandse leningen, voornamelijk door APFA's deelname aan een nieuwe consortiumlening van Afl. 87,5 miljoen aan het Hyatt Hotel. Daarnaast werd Afl. 10 miljoen geïnvesteerd in het Debt Issuance Programme (DIP) van de AIB Bank.
- Toename van de allocatie naar termijndeposito's, door de plaatsing van nieuwe deposito's ter waarde van Afl. 190 miljoen, terwijl Afl. 85 miljoen aan bestaande deposito's verviel.
- Groei van de allocatie naar aandelen en aandelenfondsen, als gevolg van positieve waardeontwikkelingen binnen de onderliggende investeringen van het Aruba Growth Fund (AGF), dat zich richt op het creëren van waarde en rendement via investeringen in privébedrijven.
- Afname van de allocatie naar staatsobligaties, door aflossingen van obligaties met een vervaldatum in 2024.

Voor een nadere uiteenzetting van de transacties en de balanspositie per eind 2024 verwijzen wij naar de toelichting 3.1 in dit jaarverslag.

De grafiek hierna geeft een grafische weergave van de verdeling over de beleggingscategorieën in de buitenlandse beleggingsportefeuille per eind 2024, met ter vergelijking de situatie per eind 2023.

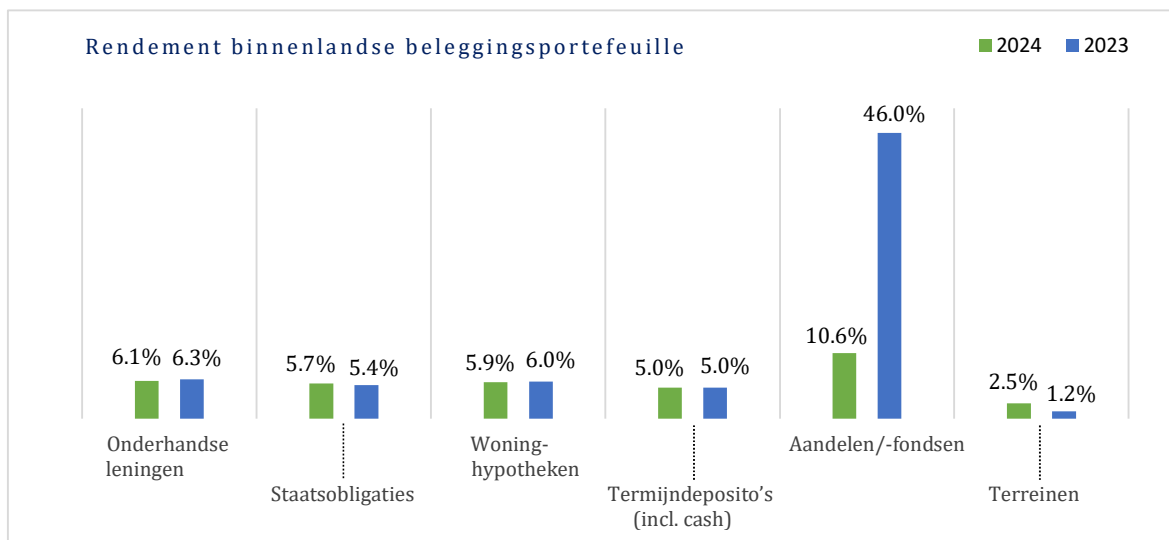
De buitenlandse beleggingen zijn in het verslagjaar gestegen van Afl. 1.547,8 miljoen tot Afl. 1.624,6 miljoen. Dit vertegenwoordigt 44% van het totaal belegd vermogen (2023: 45%). De belangrijkste ontwikkelingen binnen de buitenlandse portefeuille in 2024 waren als volgt:

- Toename van de allocatie naar Aandelenfondsen ontwikkelde landen, voornamelijk als gevolg van aanzienlijke waardeinstijgingen binnen deze categorie. Daarnaast is de allocatie naar Aandelenfondsen opkomende landen afgebouwd ten behoeve van Aandelenfondsen ontwikkelde landen.
- Afbouw van de allocatie naar Aandelenfondsen in opkomende markten, ten gunste van een grotere positionering in aandelenfondsen van ontwikkelde markten.

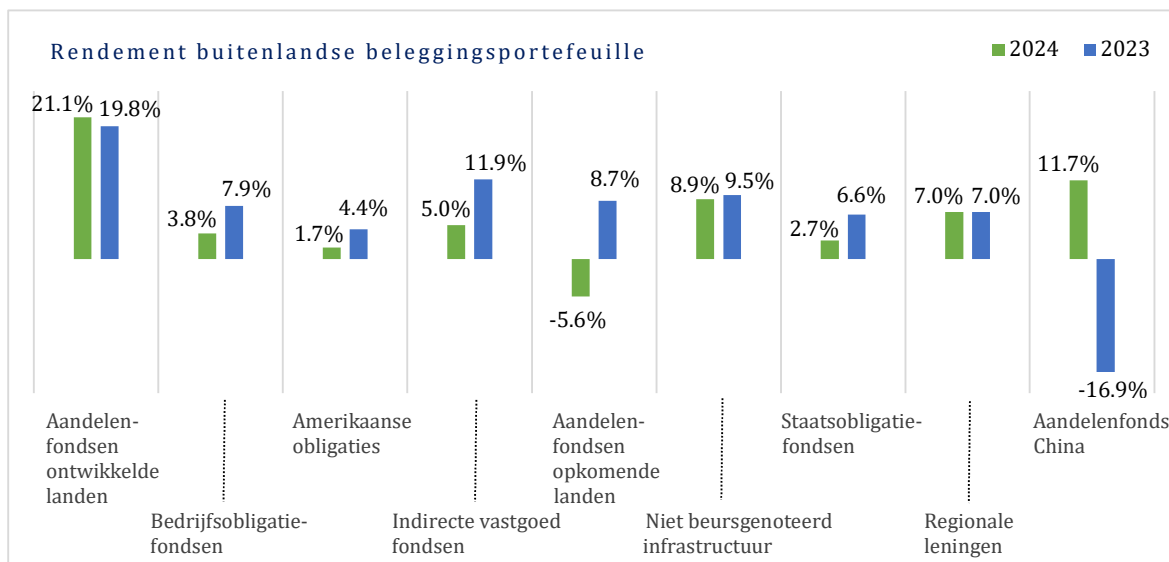
7.3 Beleggingsrendement

In 2024 realiseerde APFA, na aftrek van kosten, een gemiddeld beleggingsrendement van 7,4% (2023: 8,5%). Dit resulteerde in een absoluut rendement van Afl. 260,8 miljoen (2023: 283,2). Zowel de binnenlandse als de buitenlandse beleggingen droegen bij aan dit positieve resultaat, waarbij de buitenlandse portefeuille het hoogste overrendement behaalde.

De twee grafieken hierna geven een grafische weergave van de rendementen per beleggingscategorie in de binnenlandse en buitenlandse portefeuille.

Het totaalrendement op de binnenlandse beleggingen bedroeg in 2024 5,9% (2023: 7,6%), wat overeenkomt met Afl. 113,3 miljoen (2023: 141,0 miljoen). De daling ten opzichte van het voorgaande jaar is voornamelijk toe te schrijven aan de uitzonderlijk sterke prestaties van de categorie Aandelen/-fondsen in 2023, met name als gevolg van de positieve waardeontwikkelingen binnen de onderliggende investeringen van het AGF.

Het totaalrendement op de buitenlandse beleggingen bedroeg in 2024 10,3% (2023: 11,2%), wat overeenkomt met Afl. 147,5 miljoen (2023: 142,3 miljoen). Zowel de zakelijke waarden als vastrentende waarden leverden positieve rendementen op, maar met name wereldwijde aandelen behaalden een indrukwekkend rendement.

Ten opzichte van de benchmark was er sprake van underperformance van 35 basispunten in de buitenlandse beleggingsportefeuille. Ondanks deze bescheiden underperformance, was 2024 in brede zin een succesvol jaar voor de beleggingsportefeuille.

8. Pensioenbeheer

8.1 Pensioenregelingen

8.1.2 Nieuw Pensioenreglement 2014 (NPR 2014)

De pensioenregeling ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. De pensioenaanspraken die tot en met 31 december 2010 onder de Pensioenverordening Landsdienaren (PVL) zijn toegekend aan (gewezen) deelnemers en de voor 1 januari 2011 ingegane pensioenen vallen tevens onder het NPR 2014, maar worden niet geïndexeerd.
- Een opbouwpercentage van 1,75% per dienstjaar voor het ouderdomspensioen en 5/7e deel van 1,75% per dienstjaar voor het partnerpensioen.
- De pensioengevende diensttijd is gemaximeerd op 40 jaar. Na het bereiken van dit maximum is voortzetting van de pensioenopbouw een keuze van de deelnemer.
- De reguliere pensioenleeftijd is de AOV-leeftijd.
- De pensioenregeling biedt een aantal flexibiliseringsmogelijkheden op de (vervroegde) pensioendatum van de (gewezen) deelnemer.
- De franchise bedraagt in 2024 Afl. 17.616.

Voor een uitgebreide omschrijving van de pensioenregeling verwijzen wij naar bijlage B van dit jaarverslag.

8.1.2 Flex-Pensioenreglement (NPRfit)

De pensioenregeling ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling.
- Per deelnemersjaar wordt een percentage van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd. Dit percentage wordt per individuele werkgever overeengekomen.
- De reguliere pensioenleeftijd is de AOV-leeftijd.
- De pensioenregeling biedt een aantal flexibiliseringsmogelijkheden op de (vervroegde) pensioendatum van de (gewezen) deelnemer. Daarnaast kan per individuele werkgever een aantal specifieke flexibiliseringsmogelijkheden worden overeengekomen.
- De franchise bedraagt in 2024 Afl. 17.616.

Voor een uitgebreide omschrijving van de pensioenregeling verwijzen wij naar bijlage C van dit jaarverslag.

8.2 Overgangsregeling

Het NPR 2014 kent twee overgangsregelingen die ook door APFA worden uitgevoerd, namelijk de Overgangsregeling NPR 2014 en de Overgangsregeling NPR 2014 Post Aruba. Beide regelingen houden op hoofdlijnen in dat bij vervroegde pensionering er onder bepaalde voorwaarden geen korting van de uitkering wordt toegepast over het deel van het pensioen dat de (gewezen) deelnemer tot 1 januari 2011 in de PVL heeft opgebouwd. Voor een uitgebreide omschrijving van de overgangsregelingen verwijzen wij naar bijlage B van dit jaarverslag.

8.3 Deelnemerspopulatie

In de tabel hierna is een mutatieoverzicht opgenomen met de ontwikkelingen in het deelnemersbestand in 2024.

Deelnemerspopulatie (in aantal personen)	Actief	Arbeids- ongeschikt	Pensioen- gerechtigden	Slapers	Totaal
Stand per 1 januari	6.931	55	4.545	1.611	13.142
Indiensttredingen	269	-	-	-27	242
Uitdiensttredingen	-221	-	-	218	-3
Pensionering	-137	6	165	-34	-
Overlijden	-20	-1	-122	-2	-145
Overige mutaties	-	-	69	-15	54
Stand per 31 december	6.822	60	4.657	1.751	13.290

8.4 Actuariële grondslagen en veronderstellingen

8.4.1 Ontwikkeling leeftijdsverwachting

Om in te schatten hoeveel pensioen APFA in de toekomst moet uitkeren aan de deelnemers en gepensioneerden, gebruikt APFA-overlevingstafels waarmee de gemiddelde levensverwachting wordt bepaald. De overlevingstafels van APFA zijn gebaseerd op de basistabel van het Centraal Bureau voor de Statistiek met een correctiefactor om deze aan te laten sluiten op de ervaringssterfte van het deelnemersbestand van APFA. Deze tafels houden ook rekening met de verwachte toekomstige levensverwachting van de deelnemers.

Het sterfteresultaat is conform het vastgestelde beleid in het verslagjaar opnieuw getoetst. Deze toetsing heeft ertoe geleid dat de gehanteerde sterftegrondslagen ongewijzigd zijn gebleven.

8.4.2 Rekenrente

Voor het vaststellen van de waarde van de pensioenverplichtingen maakt APFA gebruik van een vaste rekenrente. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de voorwaardelijk geïndexeerde aanspraken en de niet-geïndexeerde aanspraken³. APFA toetst conform het vastgestelde beleid jaarlijks of de gehanteerde rekenrentes nog prudent zijn. Deze toetsing heeft ertoe geleid dat de gehanteerde rekenrentes in het verslagjaar ongewijzigd zijn gebleven.

8.4.3 Voorziening voor uitvoeringskosten

Pensioenfondsen dienen de technische voorzieningen vast te stellen op basis van de kastromen die voortvloeien uit de opgebouwde pensioenverplichtingen. Het treffen van een voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten is daar onderdeel van. Achterliggende gedachte hierbij is dat in geval van beëindiging van

³ Dit betreft de pensioenaanspraken die tot en met 31 december 2010 onder de PVL zijn toegekend aan (gewezen) deelnemers alsook de voor 1 januari 2011 ingegane pensioenen.

de uitvoeringsovereenkomst met de werkgevers het pensioenfonds de uitvoeringskosten dient te kunnen dragen.

APFA hanteert een vaste opslag voor toekomstige kosten van 2% op de netto technische voorzieningen. Jaarlijks monitort APFA de toereikendheid van deze opslag en eenmaal per vijf jaar voert het fonds een uitgebreid onderzoek uit naar de door APFA gehanteerde vaste opslag. Uit de toetsing die in 2024 is uitgevoerd, is vastgesteld dat de huidige opslag voor toekomstige kosten toereikend is.

9. Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer

De uitvoeringskosten splitsen we op in kosten voor pensioenbeheer en kosten voor vermogensbeheer. De toerekening van de kosten aan pensioenen en beleggingen geschiedt op basis van het “Raamwerk kostenallocatie”. Dit raamwerk bevat de richtlijnen (en toelichtingen daarop) die ten grondslag liggen aan de allocatie van kosten.

▪ Pensioenbeheer

De pensioenbeheerkosten zijn de kosten die verband houden met het vaststellen en innen van de premie, het registreren van pensioenaanspraken en -rechten, het betalen van de pensioenuitkeringen, informatieverstrekking en communicatie met betrokken, projectkosten en kosten van het bestuur en toezicht door toezichthouders.

De pensioenbeheerkosten ter grootte van Afl. 6,1 miljoen worden deels gedekt door de vrijval uit de voorziening voor excassokosten. Deze voorziening is onderdeel van de voorziening pensioenverplichtingen en bedraagt 2% van de voorziening voor de feitelijke uitkeringen. In het verslagjaar is Afl. 2,8 miljoen uit de voorziening voor excassokosten vrijgevallen. De resterende kosten van Afl. 3,3 miljoen werden gedekt door een kostenopslag in de premie. De hoogte daarvan is afhankelijk van de bruto loonsom waarover pensioen wordt opgebouwd. De kostenbijdrage bedroeg in 2024 Afl. 5,2 miljoen. De pensioenbeheerkosten waren dus in het verslagjaar lager dan de kostenbijdrage, waardoor een positieve marge op kosten van Afl. 1,9 miljoen is gerealiseerd.

Het bestuur houdt de kostenontwikkeling nauwlettend in de gaten. Voor een goede evaluatie kijkt het fonds naar de pensioenbeheerkosten over een langere termijn, waarbij eenmaal per drie jaar een kostenbenchmarkonderzoek wordt uitgevoerd. Uit het onderzoek dat in 2023 is uitgevoerd door een gespecialiseerd bureau (IBI) dat op uniforme wijze de uitvoeringskosten van Nederlandse pensioenfondsen benchmarkt volgens de vereisten van de Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie, is vastgesteld dat de pensioenbeheerkosten per deelnemer van APFA lager ligt in vergelijking met tot de peergroep en het universum. De peergroep voor APFA bestaat uit 6 pensioenfondsen met minder dan 20.000 deelnemers.

In de tabel hierna wordt het resultaat van APFA afgezet tegen de peergroep en het universum.

Overzicht pensioenbeheer verslagjaar 2022	APFA	IBI peergroep	IBI universum
Aantal deelnemers conform Aanbevelingen Pensioenfederatie (exclusief slapers)	11.486	6.975	97.727
Kosten pensioenbeheer per deelnemer volgens de definitie van de Pensioenfederatie (in EUR)	295	591	355

De pensioenbeheerkosten waren in 2024 lager dan in 2023, een daling van 4,7%. Mede daardoor daalden de kosten per deelnemer met 6,1% naar EUR 277.

▪ Vermogensbeheer

In 2024 bedroegen de totale kosten voor vermogensbeheer Afl. 14,6 miljoen, zijnde de doorberekende interne kosten voor vermogensbeheer ad Afl. 8,3 miljoen plus de externe kosten voor vermogensbeheer ad Afl. 6,3 miljoen.

De interne vermogensbeheerkosten komen bij een gemiddeld beheerd vermogen van Afl. 2,1 miljard neer op 0,40%. De vergelijkbare 2023-kosten waren 0,41%.

De externe vermogensbeheerkosten bestaan uit kosten voor het fiduciair management, beheervergoedingen van de beleggingsfondsen en overige vermogensbeheerkosten, zoals kosten van de custodian en overig advies. In de jaarrekening worden de externe vermogensbeheerkosten verantwoord op basis van de gefactureerde kosten. Niet-gefactureerde kosten door vermogensbeheerders worden in de jaarrekening gesaldeerd met beleggingsresultaten. Het gevolg hiervan is dat op pagina 68 van de jaarrekening onder de post “externe vermogensbeheerskosten” alleen de directe kosten voor vermogensbeheer worden vermeld. De tabel hierna geeft de aansluiting tussen beide weer.

In 1.000 Afl.	2024	2023
Kosten fiduciair management	2.527	2.915
Kosten beheer beleggingsfondsen	3.574	3.405
Kosten custodian en overige	161	328
	6.262	6.649
-/- Rechtstreeks gefactureerde kosten	3.574	3.405
<i>Kosten toe te rekenen aan binnenlandse aandelenfondsen</i>	<i>300</i>	<i>339</i>
	2.988	3.583

De externe vermogensbeheerkosten komen bij een gemiddeld beheerd vermogen van Afl. 1,6 miljard neer op 0,39%. De vergelijkbare 2023-kosten waren 0,44%.

Verslag van de Raad van Toezicht

Verslag van de Raad van Toezicht

De directie van APFA heeft de jaarrekening en de daarbij behorende toelichtingen over het verslagjaar 2024, na controle door Ernst & Young, aan de Raad van Toezicht (hierna: “de Raad”) voorgelegd. Conform artikel 16 lid 3c van de statuten van APFA heeft de Raad de jaarrekening, mede aan de hand van de door Ernst & Young afgegeven controleverklaring, vastgesteld. Wij verklaren het eens te zijn met de gepresenteerde jaarrekening 2024, de bijbehorende toelichting en met het Bestuursverslag.

Toeziçht

De Raad houdt volgens haar statutaire taak toezicht op het gevoerde beleid en beheer door de directie en op de algemene zaken binnen APFA waaronder een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenbehartiging. De Raad richt zich bij de vervulling van haar taak op het belang van APFA en ziet erop toe dat APFA handelt ten behoeve van al haar belanghebbenden. De taken van de Raad bestaan uit hoofd- en bijzondere taken. Deze zijn vastgelegd in de statuten.

De Raad is verantwoordelijk voor de kwaliteit van haar eigen functioneren. De in verband hiermee opgestelde regels ten aanzien van de individuele en collectieve verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de Raad zijn nader beschreven in het Raadsreglement. Daarbij geldt dat in geval van strijdigheid tussen bepalingen in het Raadsreglement en bepalingen van de statuten, de laatste prevaleren.

De aan de Raad volgens de statuten opgedragen taken zijn in het verslagjaar tijdig en volledig uitgevoerd, wat heeft bijgedragen aan de doelmatigheid van het toezicht. De Raad heeft in 2024 opnieuw de beschikking gehad over onder andere de volgende rapportages:

- kwartaalrapportage van de afdeling financiën
- kwartaalrapportage van de afdeling beleggingen
- kwartaalrapportage van de afdeling IT
- kwartaalrapportage van bevindingen van de Internal Auditor
- kwartaalrapportage van de Officer Risk Management
- kwartaalrapportage van de Compliance Officer
- kwartaal performancerapportage van de fiduciair manager
- kwartaal compliance rapportage van de custodian

Raadsvergaderingen

De Raad heeft in het verslagjaar zeventien vergaderingen gehouden. Daarbij zijn onder ander de kwartaalrapportages besproken en goedkeuringen gegeven aan zaken waarvan de statutaire goedkeuring door de Raad is vereist. In de vergaderingen heeft de Raad zich laten informeren over vraagstukken die de (integere) bedrijfsvoering van APFA raken. Het opkomstpercentage van raadsleden voor de genoemde raadsvergaderingen en de mate waarin zij in deze vergaderingen participeerden, waren in 2024 – evenals in voorgaande jaren – zeer hoog.

Beleid en Compliance

De Raad toetst periodiek of de inhoud van de APFA fondsdocumenten overeenkomt met de door wet- en regelgeving voorgeschreven kaders. De Raad voert deze taak uit door middel van het beoordelen en goedkeuren van de door de directie opgestelde en of gereviseerde fondsdocumenten.

In 2024 zijn de navolgende documenten goedgekeurd:

- Uitbestedingsbeleid
- Integriteitsbeleid
- Compliance Charter
- Incidentenprocedure
- Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggingen
- Procuratieregeling
- Raadsreglement
- Directiereglement
- Reglement Audit- en Risk Management Commissie
- Reglement Belonings- en Wervingscommissie
- Reglement Beleggingscommissie
- Reglement Commissie van Beroep
- Verkiezingsreglement
- Opleidingsplan 2024
- Strategische focusgebieden 2024

Commissies van de Raad

De Raad heeft in het verslagjaar goed gebruik gemaakt van de raadscommissies. De adviezen van deze commissies zijn door de Raad meegenomen in haar overwegingen bij de totstandkoming van raadsbesluiten en in adviezen aan de directie.

Een raadscommissie is in beginsel samengesteld uit leden van de Raad, maar ook externe deskundigen kunnen lid zijn van een commissie, zoals dat in de Commissie van Beroep en de Beleggingscommissie het geval is. Voor de samenstelling van de raadscommissies wordt verder verwezen naar bijlage F van dit jaarverslag.

Geschiktheid en zelfevaluatie

Op basis van het Geschiktheidsbeleid bevordert de Raad actief het niveau van de kennis, vaardigheden en professioneel gedrag van de individuele raadsleden en de Raad als collectief. Hierdoor streeft de Raad ernaar om de kwaliteit van het toezicht op goed niveau te houden. In 2024 hebben de raadsleden diverse opleidingen en trainingen (virtueel) gevolgd op het gebied van onder andere IT-beleid, audit, actuariële begrippen en financiële verslaggeving, IT-informatiebeveiliging en Cybersecurity, Pensioen, governance en ethiek, ESG (Environmental, Social, and Governance) en duurzaam beleggen.

De door de CBA Pension Fund Guidelines voorgeschreven zelfevaluatie van de Raad over het jaar 2024 is op 29 oktober 2024 gehouden onder leiding van externe deskundigen. De gesignaleerde verbeterpunten zijn verwerkt in een actieplan.

De Raad evalueert en beoordeelt ook het functioneren van de directeuren. De doelstelling en de daaraan verbonden prestatiecriteria worden vastgelegd in een prestatiecontract. De Raad wordt in dit traject ondersteund door de Belonings- en wervingscommissie, die gedurende 2024 periodieke beoordelingsgesprekken met de directeuren heeft gevoerd. De beoordeling van de directeuren over de door hen in 2024 geleverde prestaties heeft plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2025.

Naleving gedragscode

Evenals andere APFA betrokkenen dienden de leden van de Raad de 'verklaring tot naleving gedragscode' af te geven. Alle raadsleden hebben deze verklaring ondertekend en vullen jaarlijks de vragenlijst in die behoort bij

de Gedragscode. De Compliance Officer heeft naar aanleiding van de ingevulde vragenlijsten over 2024 geen bijzonderheden geconstateerd.

Honorering

De leden van de Raad ontvangen een vaste vergoeding voor hun werkzaamheden. De voorzitter van de Raad ontvangt een vergoeding van Afl. 51.000 op jaarbasis en de overige raadsleden ontvangen Afl. 42.000 op jaarbasis. In 2024 is de honorering niet gewijzigd.

De Raad is van mening dat de huidige honorering in overstemming is met de doelstellingen van APFA en passend is gelet op de omvang en organisatie van APFA. De honorering staat in redelijke verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid, de aan de functie gestelde geschiktheidseisen en het tijdsbeslag. De externe leden van de Commissie van Beroep en de Beleggingscommissie ontvangen ook een vergoeding voor hun lidmaatschap die naar de mening van de Raad marktconform is.

Samenstelling van en wijzigingen in de samenstelling van de Raad en Raadscommissies

De Raad is samengesteld uit vijf leden waar van één wordt benoemd door de Minister van Financiën namens Land Aruba, één lid namens de overige aangesloten ("Aangewezen") werkgevers en twee leden namens de bij APFA aangesloten vakbonden. De Raad benoemt een onafhankelijk deskundige tot haar voorzitter.

Op 27 november 2024 is de heer A. Nemecek, wegens persoonlijke redenen, afgetreden als lid van de Raad van Toezicht. De heer Nemecek was benoemd door de overige Aangewezen Werkgevers. De procedure met betrekking tot de verkiezing en benoeming van zijn opvolger is gaande. Verwacht wordt dat de nieuwe lid van de Raad in het derde kwartaal van 2025 wordt benoemd.

Oordeel

Gezien de inhoud van de verstrekte documenten, de in de vergaderingen gegeven toelichtingen en antwoorden op vragen, is de Raad van oordeel dat de directie de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd op basis van een evenwichtig beleid.

De Raad is van oordeel dat directie en medewerkers van APFA de vele uitdagingen in 2024 voortvarend en met deskundigheid hebben omgezet in goede resultaten. De Raad is hen daarvoor erkentelijk.

De Raad van Toezicht,

E.O. Croes

I.M.M. Hernandez- Swaen

J.M. Croes

R. Schutter

25 juni 2025

Jaarrekening

Balans van APFA

na resultaatbestemming, in 1.000 Afl.

	Toelichting	2024	2023
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	10.001	8.606
Beleggingen			
Vastgoedbeleggingen	2	57.102	53.249
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	3.1	1.830.867	1.652.228
Financiële activa tegen reële waarde	3.2	1.758.789	1.665.455
		3.646.758	3.370.932
Vorderingen en overlopende activa			
Vorderingen uit pensioenactiviteiten	4	9.276	6.989
Vorderingen uit beleggingsactiviteiten	5	27.177	24.887
Liquide middelen	6	75.896	101.447
		112.349	133.323
Totaal activa		3.769.108	3.512.861
PASSIVA			
Eigen vermogen	7	614.668	502.114
Voorziening pensioenverplichtingen	8	3.066.928	2.989.032
Schulden en overige passiva	9	87.512	21.715
Totaal passiva		3.769.108	3.512.861

Totaalresultaat van APFA

in 1.000 Afl.

	Toelichting	2024	2023
Baten			
Premiebijdragen	12	69.961	68.040
Beleggingsresultaten	13	260.835	283.223
Overige baten	14	4.750	1.863
Totaal baten		335.546	353.126
Lasten			
Wijziging voorziening pensioenverplichtingen	8	77.896	77.643
Pensioenuitkeringen	15	139.339	133.670
Pensioenuitvoeringskosten	16	6.064	6.421
Totaal lasten		223.299	217.734
Resultaat		112.247	135.392
Financiële baten en lasten		307	831
Totaalresultaat		112.554	136.223
'Other Comprehensive Income' (OCI)		-	-
Totaalresultaat inclusief OCI		112.554	136.223

Overzicht van mutaties in het eigen vermogen van APFA

in 1.000 Afl.

	2024	2023
Stand einde vorig boekjaar	502.114	365.891
Toevoeging (+)/onttrekking (-) totaalresultaat	112.554	136.223
Stand einde boekjaar	614.668	502.114

Kasstroomoverzicht van APFA

in 1.000 Afl.

	Toelichting	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Ontvangen premiebijdragen en inkoopsommen		71.369	77.105
Ontvangen duurtetoeslagen		40.729	49.012
Ontvangen interest en commissie		103.060	95.031
Overige beleggingsopbrengsten		3.314	168
Ontvangen koopsom voor overname pensioenverplichtingen van Stichting Bedrijfspensioenfonds Aruba (SBA)		-	245
Betaalde pensioenuitkeringen		-139.032	-133.370
Betaalde duurtetoeslagen		-43.227	-43.928
Betaalde pensioenuitvoeringskosten		-5.100	-5.737
Betaalde kosten dochterondernemingen		-785	-1.268
Overige		3.362	-3.095
		33.690	34.163
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Ontvangen interest, dividend en commissie	13	34.560	29.670
Gerealiseerde resultaten op beleggingen	13	205.684	3.128
Netto aankoop van beleggingen		-286.099	-147.078
Investerings in materiële vaste activa	1	-2.049	-330
Betaalde vermogensbeheerkosten	13	-11.337	-12.280
		-59.241	-126.890
Mutatie geldmiddelen		-25.551	-92.727
Saldo geldmiddelen per 1 januari	6	101.447	194.174
Saldo geldmiddelen per 31 december	6	75.896	101.447

De behorende toelichting op pagina 37 t/m 71 vormt een integraal onderdeel van de jaarrekening.

Toelichting behorende tot de jaarrekening

I Algemeen

Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA), gevestigd en kantoorhoudende te Seroe Blanco nr. 4 in Aruba, is opgericht op 29 april 2005. De Landsverordening privatisering APFA (LPA) gepubliceerd in het afkondigingsblad van Aruba AB 2005 no. 2 regelt o.a. de intrekking van de Landsverordening oprichting Algemeen Pensioenfonds (AB 1995 no. GT 28) en de overgang van de vermogensbestanddelen en het personeel van de publiekrechtelijke rechtspersoon Algemeen Pensioenfonds van Aruba naar APFA. Per Landsbesluit van 28 april 2005 werd besloten dat de LPA, met uitzondering van de artikelen 2, 6, 12 tot en met 18 en 22, eerste lid, onderdelen b, c en d, in werking trad met ingang van 29 april 2005.

APFA voert de twee pensioenregelingen, het Nieuw Pensioenreglement 2014 (NPR 2014) en het Flex-Pensioenreglement (NPR/fit), uit. Beide regelingen zijn een middelloonregeling waarbij sprake is van één financieel geheel. Dit betekent dat het vermogen en de pensioenverplichtingen van de twee pensioenreglementen één geheel vormen en dit vermogen centraal wordt belegd en risico's worden gedeeld. Voor een gedetailleerdere uitleg over de pensioenregelingen verwijzen wij naar bijlage B respectievelijk C van dit jaarverslag.

APFA voert voor het Land Aruba de overgangsregeling NPR 2014 uit. Deze regeling maakt voor voormalige deelnemers aan de Pensioenverordening Landsdienaren vervroegde pensionering mogelijk zonder dat het pensioen actuariael wordt verlaagd. De werkgevers betalen een kostendekkende koopsom aan APFA voor iedere deelnemer die gebruik maakt van de overgangsregeling. APFA vervult voor deze regeling uitsluitend een administratieve functie en houdt daarom voor deze regeling geen vermogen en geen voorziening aan.

APFA voert voor Post Aruba de overgangsregeling NPR 2014 Post Aruba uit. De inhoud en financiering van deze regeling is identiek aan de overgangsregeling NPR 2014. Daarom wordt voor deze regeling geen vermogen en geen voorziening aangehouden.

APFA voert voor SETAR de prepensioenregeling uit. Werknemers van SETAR die gebruik maken van deze regeling ontvangen een loongerelateerde uitkering ("prepensioenuitkering") met voortzetting van pensioenopbouw na ontslag als bedoeld in artikel 19 van het pensioenreglement. De prepensioenuitkering wordt tot het bereiken van de AOV-leeftijd van de rechthebbende uitgekeerd. Ook voor deze regeling vervult APFA uitsluitend een administratieve functie: de prepensioenuitkeringen worden door APFA aan de rechthebbenden uitbetaald en worden door APFA direct bij SETAR in rekening gebracht. APFA houdt daarom voor deze regeling geen vermogen en geen voorziening aan.

APFA voert voor WEB de regeling voor vrijwillige vervroegde uittreding uit. De inhoud en financiering van deze regeling is nagenoeg gelijk aan de prepensioenregeling SETAR. Daarom wordt voor deze regeling geen vermogen en geen voorziening aangehouden.

Tot slot voert APFA voor de aangesloten werkgevers de duurtetoeslagregeling en overige uitkeringen uit. Ook voor deze regeling vervult APFA uitsluitend een administratieve functie: de duurtetoeslaguitkeringen worden door APFA aan de rechthebbenden uitbetaald en worden door APFA direct bij de werkgevers in rekening gebracht. APFA houdt daarom voor deze regeling geen vermogen en geen voorziening aan.

Directie

APFA wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door de directie, bestaande uit minimaal twee en maximaal drie directeuren. Indien het rechtshandelingen betreft met een belang van ten hoogste Afl. 30.000, kan iedere

directeur APFA zelfstandig vertegenwoordigen. Voor rechtshandelingen boven dit bedrag is gezamenlijke vertegenwoordiging door twee directeuren vereist.

De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het pensioenfonds, het optimaliseren van werkprocessen, de managementrapportage en de voorbereiding en uitvoering van het beleid. De wijze van besluitvorming en de vastlegging van bevoegdheden zijn opgenomen in de Statuten en nader uitgewerkt in het Directiereglement.

In 2024 kwam de directie achtenzestig keer bijeen (2023: [vierenveertig keer](#)).

Raad van Toezicht

De directie staat onder toezicht van een Raad van Toezicht, bestaande uit vijf leden. De samenstelling van de Raad van Toezicht is gebaseerd op het principe van pariteit. Dit betekent dat de werkgevers en de werknemers ieder twee leden benoemen in de Raad van Toezicht. Deze vier leden stellen een onafhankelijke deskundige aan als voorzitter. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor de duur van vier jaar. De leden kunnen eenmaal worden herbenoemd voor een periode van vier jaar.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Onderdeel van de taken van de Raad van Toezicht zijn o.a. het benoemen van de leden van de directie, het functioneren als adviseur en klankbord voor de directie en het goedkeuren van o.a. het pensioenreglement, het jaarverslag, de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) en het beleggingsbeleid. De wijze van besluitvorming en vastlegging van de bevoegdheden zijn opgenomen in de Statuten en nader uitgewerkt in het Raadsreglement.

In 2024 kwam De Raad van Toezicht zeventien keer bijeen (2023: [dertien keer](#)).

De Raad van Toezicht wordt bijgestaan door de hiernavolgende commissies.

Audit- en Risk Management Commissie

Deze commissie heeft een toezichthoudende functie op onder meer: de werking van de interne risicobeheersing- en controlesystemen, het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en gedragscodes, de financiële informatieverschaffing, het functioneren van de interne financiële verslaglegging en de naleving van aanbevelingen en opmerkingen van de interne controleur en externe accountants.

In 2024 kwam de commissie zeven keer bijeen (2023: [zes keer](#)).

Belonings- en Wervingscommissie

Deze commissie ondersteunt de Raad van Toezicht bij de aanstelling van directeuren, de vaststelling van hun bezoldiging, het jaarlijks vaststellen van prestatiecriteria, de beoordeling van de realisatie daarvan en het opstellen van het remuneratierapport.

In 2024 kwam de commissie dertien keer bijeen (2023: [vier keer](#)).

Commissie van Beroep

Deze commissie adviseert over geschillen tussen APFA en een werkgever, een deelnemer, een gewezen deelnemer, hun rechtverkrijgende of een ander die naar het oordeel van de commissie in zijn rechten jegens APFA is getroffen. Het betreft geschillen over fondsbesluiten die zijn genomen op grond van de Statuten en pensioenreglementen, voor zover deze besluiten niet van algemene strekking zijn.

In 2024 waren er geen geschillen waarover de commissie moest adviseren.

Beleggingscommissie

De taak van deze commissie is het adviseren van de Raad van Toezicht en het ondersteunen van diens besluitvorming op het gebied van het beleggingsbeleid. De commissie toetst tevens of het beleggingsbeleid op zorgvuldige wijze wordt uitgevoerd en brengt hierover ieder kwartaal verslag uit aan de Raad van Toezicht.

In 2024 kwam de commissie acht keer bijeen (2023: vijf keer). Daarnaast heeft de commissie zeven gezamenlijke vergaderingen met de Raad van Toezicht gehouden.

II Financiële positie

Continuïteitsparagraaf

Het bestuur is van mening dat er geen onzekerheid van materieel belang bestaat op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van het pensioenfonds. De netto-dekkingsgraad is in het verslagjaar van 106,7% naar 108,9% gestegen. Dit niveau ligt ruim boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 100%. Uitgaande van de toereikende financiële positie heeft het fonds zelfs de pensioenen voor vier achtereenvolgende jaren geïndexeerd. Bovendien kan, indien er sprake is van een ontoereikende financiële positie van het fonds, op grond van artikel 41 van het pensioenreglement het sturingsmiddel van het korten (verlagen) van de opgebouwde en ingegane pensioenen en/of het verlagen van de toekomstige pensioenopbouw worden ingezet.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van het pensioenfonds.

Beoordeling financiële positie

APFA valt onder toezicht van de Centrale Bank van Aruba (CBA). Hiermee zijn het wettelijk kader, zoals vastgelegd in de Landsverordening Ondernemingspensioenfonds, de actuariële richtlijnen van de CBA en de solvabiliteitsrichtlijnen van de CBA van toepassing op het fonds. De solvabiliteit van het pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad, die wordt gedefinieerd als de verhouding tussen de waarde van het pensioenvermogen (ofwel bezittingen) en de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen.

De definitie van de bruto-dekkingsgraad is uitgedrukt in de volgende formule:

$$\text{bruto-dekkingsgraad} = \frac{\text{bezittingen} - \text{kortlopende verplichtingen}}{\text{voorziening pensioenverplichtingen}} \times 100\%$$

Teneinde te voorkomen dat de dekkingsgraad als gevolg van een waardedaling van de beleggingen op enig moment op een te laag niveau komt, dient het pensioenfonds tevens een weerstandsvermogen ('buffer') aan te houden. Het aanhouden van een weerstandsvermogen komt tot uitdrukking in de netto-dekkingsgraad volgens de volgende formule:

$$\text{netto-dekkingsgraad} = \frac{\text{bezittingen} - \text{kortlopende verplichtingen} - \text{weerstandsvermogen}}{\text{voorziening pensioenverplichtingen}} \times 100\%$$

Conform de solvabiliteitsrichtlijnen van de CBA worden openstaande vorderingen ouder dan negentig dagen niet meegenomen in de bezittingen voor de dekkingsgraadberekening.

Zowel de bruto- als de netto-dekkingsgraad dient minimaal 100% te bedragen. Per 31 december 2024 liggen beide dekkingsgraden hoger dan 100%. De aanwezige middelen zijn genoeg om de voorziening pensioenverplichtingen, zoals opgenomen in toelichting 8 van deze jaarrekening, volledig te dekken en ook om te voldoen aan de buffer die door de CBA wordt vereist om eventuele tegenvallende beleggingsresultaten op te vangen.

Wijziging solvabiliteitsrichtlijnen CBA

Op 5 maart 2024 heeft de CBA aan de besturen van de onder toezicht staande ondernemingspensioenfondsen aangekondigd dat de vereiste minimumdekkingsgraad zal worden verhoogd van 100% naar 105%. Deze verhoging zal gefaseerd worden ingevoerd over een periode van 5 jaar met telkens 1 procentpunt, ingaande 1 januari 2025.

III Belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en schattingswijzigingen

Presentatie en opstelling

APFA stelt haar jaarrekening op in overeenstemming met de internationale grondslagen voor financiële verslaggeving (International Financial Reporting Standards, IFRS). De financiële verslagen zijn opgesteld op grond van de historische kosten conventie, waarbij de volgende activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde en waarbij de waardeveranderingen in het resultaat worden verantwoord:

- Vastgoedbeleggingen (direct);
- Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde;
- De voorziening pensioenverplichtingen.

Verwijderen van de balans ('derecognition')

Een financieel actief wordt niet langer in de balans opgenomen indien het recht op de verwachte toekomstige kasstromen van het individuele actief is vervallen of is overgedragen en APFA alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het individuele actief heeft overgedragen.

Verplichte vrijstelling van consolidatie voor beleggingsentiteiten

Op grond van IFRS is een beleggingsentiteit verplicht vrijgesteld van consolidatie van deelnemingen waarin de aandeelhouder beleidsbepalende zeggenschap (hierna: dochteronderneming) heeft, mits de dochteronderneming als beleggingsentiteit kwalificeert. In dat geval wordt de belegging in de dochterneming tegen reële waarde op de balans van de beleggingsentiteit opgenomen. Waardeveranderingen van deze belegging worden verwerkt in het totaalresultaat.

APFA past deze verplichte vrijstelling van consolidatie toe bij het opstellen van haar jaarrekening.

Kritische schattingen ten aanzien van toegepaste "accounting policies"

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat de directie (in)schattingen maakt die de in de jaarrekening en toelichting opgenomen bedragen kunnen beïnvloeden. Bij het opstellen van deze jaarrekening is gebruikgemaakt van schattingen en veronderstellingen die van invloed zijn op de gerapporteerde activa, passiva, baten en lasten. Dit is het geval bij het bepalen van de voorziening pensioenverplichtingen en bij de waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen. Achteraf kan blijken dat de gehanteerde waarde afwijkt van de feitelijke waarde.

Voor de waardering van lokale niet-beursgenoteerde beleggingen heeft APFA een Waarderingsbeleid vastgesteld. In dit beleid zijn de richtlijnen beschreven die worden gebruikt om te bepalen welk type waarderingmethode, afhankelijk van de soort belegging, wordt gebruikt. De richtlijnen zijn (in beginsel) gebaseerd op de regels die zijn voorgeschreven door IFRS 13 “Fair Value Measurement”.

Vergelijkende cijfers

Vergelijkende cijfers zijn waar nodig aangepast in lijn met de presentatie van het huidige verslagjaar.

Functionele en presentatievaluta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin APFA haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in Arubaanse florin (Afl.); dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van APFA. De Arubaanse florin is gekoppeld aan de U.S. dollar tegen een vaste koers van 1 dollar = 1,79 Arubaanse florin.

Transacties, vordering en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. Winsten en verliezen op wisselkoersen worden verwerkt via het totaalresultaat.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde werd bepaald.

Verandering in waarderingsgrondslagen en toelichtingen volgens IFRS

De International Accounting Standards Board (IASB) heeft gewijzigde standaarden en interpretaties uitgebracht, die met ingang van boekjaar 2024 van toepassing zijn. Deze nieuwe standaarden, wijzingen van bestaande standaarden of interpretaties hebben geen significante impact op het pensioenfonds.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs en daarna op basis van componentenbenadering lineair afgeschreven gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht (zie ook ‘bijzondere waardevermindering’).

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

Uitgaven die gemaakt worden na de eerste verwerking worden als (onderdeel van) de kostprijs van het materieel vast actief verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het actief zullen toekomen aan de rechtspersoon en de kosten van het actief betrouwbaar

kunnen worden vastgesteld. De boekwaarde van vervangen onderdelen wordt gedesinvesteerd. Alle overige kosten van herstel en onderhoud worden in het totaalresultaat verwerkt.

Op terreinen wordt niet afgeschreven. Op de overige activa wordt lineair afgeschreven tot een restwaarde van 10% over de volgende geschatte economische levensduur:

- Kantoorgebouw 10-30 jaar
- Inventaris 2-5 jaar

De ingeschatte restwaarde en economische levensduur worden op elke balansdatum beoordeeld en indien nodig gewijzigd. Een actief wordt direct afgewaardeerd naar de realiseerbare waarde indien de boekwaarde hoger is dan de ingeschatte realiseerbare waarde (zie ook 'bijzondere waardevermindering'). Baten of lasten die voortvloeien uit desinvesteringen worden in het totaalresultaat verwerkt.

Bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa

Het pensioenfonds beoordeelt of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om huuropbrengsten of waardevermeerderingen, of beide, te realiseren. Vastgoedbeleggingen, waaronder begrepen vastgoedbeleggingen in ontwikkeling, worden bij eerste verwerking tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs gewaardeerd en daarna tegen reële waarde. De invulling van de reële waarde van onroerend goed dat wordt gehouden voor verhuur wordt in beginsel gebaseerd op de Discounted Cash Flow (DCF) methode.

De invulling van de reële waarde van onroerend goed dat wordt gehouden voor waardevermeerderingen en/of toekomstige projectontwikkeling wordt vastgesteld op basis van gangbare waarderingsmethodieken. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van zichtbare marktgegevens en zo min mogelijk van bedrijfsspecifieke schattingen. In het bijzonder wordt erop toegezien dat de prijs per m² van een klein, bouwrijp perceel in dezelfde wijk niet zonder meer wordt toegepast op een groter terrein dat nog verkaveld moet worden en waarvoor nog infrastructuur moet worden aangelegd. De waardering wordt daarom bepaald door terug te rekenen vanaf de waarde van bouwrijpe grond in hetzelfde gebied, verminderd met de verwachte ontwikkelingskosten en een winstopslag, naar de waarde van het nog niet verkavelde terrein.

Waardeveranderingen van vastgoedbeleggingen worden verwerkt in het totaalresultaat. Op vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Het pensioenfonds classificeert haar financiële vaste activa in twee categorieën: financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde. Financiële beleggingen met een vaste inkoopwaarde en constant rendement tot de vervaldatum die zijn verworven om de pensioenverplichtingen of bepaalde onderdelen daarvan te matchen, worden geclassificeerd als “financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs”. In deze categorie vallen o.a. lokale staats- en bedrijfsobligaties, onderhandse leningen, hypothecaire leningen en termijndeposito’s.

Alle overige financiële beleggingen worden geclassificeerd als “financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde”. Hieronder vallen o.a. aandelen en participaties aandelenfondsen, participaties staats- en bedrijfsobligatiefondsen, Amerikaanse obligaties, participaties indirect vastgoedfondsen, cash en overige.

Het fonds gaat geen directe transacties aan waarbij gebruik wordt gemaakt van short sales, leverage en/of derivaten zoals opties, futures of warrants. Binnen de onderliggende beleggingsstrategieën van de fiduciair manager kan dit wel het geval zijn. Echter, APFA heeft duidelijke afspraken gemaakt hieromtrent en dit wordt dan ook gecontroleerd door de custodian.

Verwerking en waardering

Reguliere aan- en verkopen van financiële vaste activa worden verwerkt op de transactiedatum – de datum waarop het pensioenfonds de verplichting aangaat om het financiële instrument te kopen of te verkopen. Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde plus transactiekosten. Vervolgens wordt deze categorie gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (*‘ultimate redemption value’*), gebaseerd op de contante waarde van de toekomstige kasstromen, waarbij de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument wordt toegepast.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde en transactiekosten worden verwerkt in het totaalresultaat. Vervolgens wordt deze categorie opnieuw gewaardeerd tegen reële waarde.

- Voor aandelen-, obligatie- en indirect vastgoedfondsen wordt de beurswaarde van de beleggingen gehanteerd.
- Voor private equity wordt de reële waarde gebruikt zoals aangeleverd door de desbetreffende assetmanager.
- Voor aandelen die niet op actieve markten zijn genoteerd, wordt gebruikgemaakt van een waarderingsmodel dat intern is ontwikkeld. Dit model wordt voor zover mogelijk geijkt met feitelijke transacties om ervoor te zorgen dat uitkomsten betrouwbaar zijn.

Waardeveranderingen van financiële activa tegen reële waarde worden verwerkt in het totaalresultaat. Dividendopbrengsten worden verantwoord in het totaalresultaat als opbrengsten uit beleggingen in het jaar waarin het recht op het dividend is ontstaan.

Bijzondere waardevermindering van financiële vaste activa

Het pensioenfonds beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn dat een financieel vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Er is alleen sprake van een bijzondere waardevermindering als er objectief bewijs is van een of meer gebeurtenissen na de initiële verantwoording die invloed hebben op de verwachte toekomstige kasstromen van het individuele actief of de groep van activa waar dit betrouwbaar van kan worden ingeschat.

Tegen reële waarde opgenomen financiële activa waarvoor waardeveranderingen zijn verwerkt in het totaalresultaat worden niet onderworpen aan een toets op bijzondere waardeverminderingen. In de reële waarde van deze activa komen mogelijke bijzondere waardeverminderingen al tot uitdrukking.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Indien er sprake is van vaste rente voor bepaalde tijd, dan wordt de huidige effectieve rente gehanteerd. Het waardeverminderingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in het totaalresultaat verwerkt.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa bestaan uit o.a. premievorderingen en duurtetoeslagen, te vorderen koopsommen, te vorderen i.v.m. beleggingen en overige vorderingen. Vorderingen staan onder vlottende activa indien ontvangst wordt verwacht binnen een jaar. Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vervolgens worden deze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banksaldi en andere direct opvraagbare tegoeden met een oorspronkelijke looptijd van drie maanden of minder. Waardering geschiedt tegen nominale waarde.

Voorzieningen

In het algemeen wordt er in de balans een voorziening verwerkt wanneer er sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting van APFA als gevolg van een gebeurtenis in het verleden en het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Indien het effect daarvan materieel is, worden de voorzieningen vastgesteld door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken met behulp van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van de actuele markttaxaties van de tijdswaarde van geld en, indien nodig, van de specifieke risico's van de verplichting.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen (VPV) is berekend op basis van de contante waarde van de opgebouwde rechten (opgebouwde rechtenmethode) overeenkomstig de beschreven regels in de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Bij de berekening worden diverse aannames gedaan, onder meer inzake sterfte, rekenrente en kosten. De gebruikte aannames in verband met pensioen zijn gebaseerd op zo goed mogelijke inschattingen, rekening houdend met marges voor nadelige afwijkingen.

Voor de waardering van de VPV wordt uitgegaan van de volgende veronderstellingen:

Grondslagen

Laatste mutatedatum	30 november 2024. Het pensioenfonds hanteert het beleid dat bestandsmutaties die door het fonds ontvangen zijn vóór 30 november worden verwerkt in het desbetreffende boekjaar; mutaties die later worden ontvangen worden verwerkt in het volgende boekjaar.
Overlevingstafels	Aruba-tafels 2012-2021, gebaseerd op sterftewaarnemingen door het Centraal Bureau Statistiek Aruba. De tafel wordt toegepast in combinatie met fondsspecifieke ervaringssterfte en sterftetrend. Ervaringssterfte: vormgegeven door middel van leeftijdsafhankelijke correctiefactor. Voor mannen een procentuele correctie tot de leeftijd van 60 jaar van 92% en daarna lineair oplopend tot 100% bij leeftijd 100 en voor vrouwen een procentuele correctie tot de leeftijd van 60 jaar van 79% en daarna lineair oplopend tot 100% bij leeftijd 100. Sterftetrend: vormgegeven door middel van generatietafels. Voor het eerste jaar voor leeftijden 0 – 80 een sterftetrend gelijk aan 1,5% en voor leeftijden 80 – 100 neemt de sterftetrend lineair af naar 0%. Vervolgens neemt de sterftetrend voor de toekomst binnen 8 jaar lineair af naar 1%. En tot slot neemt de sterftetrend in de volgende 35 jaar lineair af naar 0%.
Rekenrente	4% voor voorwaardelijk geïndexeerde pensioenaanspraken en 4,3% voor niet-geïndexeerde aanspraken. De gehanteerde methodiek is conform de actuariële richtlijnen van de CBA.
Gehuwdheid	Voor (gewezen) deelnemers (uitruilbaar en niet-uitruilbaar): onbepaald partnersysteem gebaseerd op de Nederlandse CBS-partnergegevens van 2016. Voor gepensioneerde deelnemers: bepaald partnersysteem.
Latent wezenpensioen	3% opslag op de VPV van het latent nabestaandenpensioen voor (gewezen) deelnemers en degenen die een invaliditeitspensioen ontvangen.
Overlijdensuitkering	Ter dekking van de overlijdensuitkering wordt er rekening gehouden met een opslag van 1,1% op het ouderdompensioen voor de overlijdensuitkering.
Leeftijdsvaststelling	1 ^{ste} dag van de geboortemaand (voor iedere deelnemer).
Leeftijdsverschil	3-jaar leeftijdsverschil tussen man en vrouw (man ouder dan vrouw).
Kosten	2% opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt geen rekening gehouden met toekomstige voorwaardelijke indexatie.

In 2023 is voor 10 deelnemers die zijn afgekeurd (en dus conform het pensioenreglement in aanmerking komen voor invaliditeitspensioen), maar waarvan het ontslagbesluit⁴ per einde van het boekjaar nog niet is ontvangen, een voorziening extracomptabel gereserveerd. Deze voorziening bedroeg Afl. 2,2 miljoen. Per ultimo 2024 waren er slechts 3 deelnemers afgekeurd waarvan het ontslagbesluit per einde van het boekjaar nog niet is ontvangen. Gezien de beperkte omvang heeft het bestuur besloten om geen voorziening extracomptabel te reserveren.

⁴ Het invaliditeitspensioen kan pas ingaan nadat het ontslagbesluit is ontvangen.

Voor toekomstige arbeidsongeschikte deelnemers wordt geen voorziening aangehouden. De kosten van het direct laten ingaan van het bereikbaar ouderdomspensioen vanaf invalidering en het uitkeren van een overbruggingspensioen tussen de datum van arbeidsongeschiktheid en de pensioenleeftijddeelnemers worden gedekt door een opslag voor arbeidsongeschiktheidsrisico in de premie.

APFA vervult voor de overgangsregeling NPR 2014, overgangsregeling NPR 2014 Post Aruba, duurtetoeslagregeling, prepensioenregeling SETAR en regeling voor vrijwillige vervroegde uittreding WEB uitsluitend een administratieve functie en houdt daarom voor deze regelingen geen voorziening pensioenverplichtingen aan.

Schulden en overlopende passiva

Schulden worden geclassificeerd als kortlopend indien betaling binnen een jaar dient plaats te vinden. Schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en na eerste verwerking tegen de geamortiseerde kostprijs.

Premiebijdragen

De premiebedragen worden verwerkt in het jaar dat de werkgevers melding hebben gemaakt van de deelnemers aan APFA. De pensioenpremie wordt jaarlijks door APFA vastgesteld op basis van de actuariële en bedrijfstechnische nota van het pensioenfonds.

Boeterente

In de financieringsovereenkomsten met de werkgevers is overeengekomen dat indien de premiebijdragen niet tijdig worden voldaan, een jaarlijks boeterente is verschuldigd. Deze boeterente is gelijk aan de wettelijke rente die geldig is voor het lopende kalenderjaar. Indien de wettelijke rente lager is dan de vereiste actuariële rendementseis, dan wordt de boeterente op basis van de vereiste actuariële rendementseis in rekening gebracht.

Opbrengst beleggingen

Interest- en huuropbrengsten uit beleggingen worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Dividendopbrengsten uit beleggingen worden verantwoord in het totaalresultaat als opbrengsten uit beleggingen in het jaar waarin het recht op het dividend is ontstaan. De gerealiseerde resultaten worden bepaald door van de verkoopprijs de kostprijs af te trekken. De kostprijs is gebaseerd op het 'eerst in, eerst uit'-beginsel (fifo). Ongerealiseerde resultaten worden veroorzaakt door waardeveranderingen van de effecten die niet verkocht zijn gedurende het boekjaar.

Pensioenuitvoeringskosten

Kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De interne allocatie van kosten geschied op basis van het kostenallocatiebeleid.

Pensioenregeling personeel

Het personeel van APFA heeft pensioentoezeggingen op basis van het NPR 2014, dat geadministreerd wordt door APFA. Deze regeling is een multi-werkgeversregeling waarbij de activa en passiva van het fonds niet verder per werkgever kunnen worden gesplitst. Naar aanleiding hiervan wordt de regeling conform IFRS verwerkt als een toegezegde-bijdrageregeling.

Winstbelasting

APFA is een rechtspersoon die op basis van Artikel 2 Landsverordening Winstbelasting niet onderworpen is aan winstbelasting.

Schattingen van de reële waarde

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een oordeelsvorming en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld. Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus.

- Niveau 1** Waardering op basis van beursgenoteerde prijs voor identieke activa.
De reële waarde van deze categorie is gebaseerd op beursgenoteerde prijzen per de balansdatum. Hieronder wordt verstaan dat deze prijzen direct en regelmatig beschikbaar zijn en deze prijzen zijn gebaseerd op daadwerkelijke en 'at arm's length'-transacties.
- Niveau 2** Waardering op basis van andere input dan niveau 1 die zichtbaar is (direct of indirect) met betrekking tot het actief.
De reële waarde van deze categorie is vastgesteld op basis van waarderingsmethodieken. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van zichtbare marktgegevens en zo min mogelijk van bedrijfsspecifieke schattingen. Wanneer alle significante input is gebaseerd op zichtbare marktgegevens, dan valt het actief in deze categorie. Indien dit niet het geval is, dan valt het actief onder niveau 3.
- Niveau 3** Waardering op basis van input die niet gebaseerd is op zichtbare marktgegevens.
De reële waarde van deze categorie wordt bepaald op basis van managementevaluatie met behulp van waarderingsmethodieken uitgaande van de 'purchase price' en waarbij wordt uitgegaan van bedrijfsspecifieke schattingen en rekening wordt gehouden met ontwikkelingen op de markt.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de beleggingen per waarderingsmethode.

Per 31 december 2024				
in 1.000 Afl.				
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	57.102	-	57.102
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde	1.567.133	-	191.656	1.758.789
	1.567.133	57.102	191.656	1.815.891
Per 31 december 2023				
Vastgoedbeleggingen	-	53.249	-	53.249
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde	1.495.168	-	170.287	1.665.455
	1.495.168	53.249	170.287	1.718.704

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit alle liquide middelen, inclusief de middelen die aangehouden worden voor beleggingstransacties. Kasstromen in U.S. dollar zijn omgerekend tegen een vaste koers van 1 dollar = 1,79 Arubaanse florin.

Risicobeheer

Inleiding

De belangrijkste doelstelling van het fonds is het op lange termijn veiligstellen van de nominale pensioenaanspraken en pensioenrechten, alsmede het streven naar het toekennen van indexatie van de opgebouwde pensioenaanspraken van de actieven, de ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken. Om deze doelstelling te bereiken, is het primair van belang dat de beleggingsresultaten van het pensioenfonds op lange termijn, binnen aanvaardbare risico's, zo hoog mogelijk zijn.

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met verschillende financiële en niet-financiële risico's. Het belangrijkste overkoepelende, financiële risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen alsook op basis van de specifieke normen die door de CBA worden opgelegd. Het solvabiliteitsrisico valt uiteen in beleggingsrisico's en actuariële risico's.

- *Beleggingsrisico*

Conform de beleggingsstrategie houdt het fonds posities aan in een aantal financiële instrumenten, die zowel marktgenoteerde als niet-marktgenoteerde beleggingen betreffen. Als gevolg van de beleggingsactiviteiten wordt het fonds geconfronteerd met risico's gerelateerd aan de financiële instrumenten en de markt waarin het fonds actief is. Belangrijkste risico's die het fonds op dat vlak onderkent zijn (a) marktrisico, (b) kredietrisico, (c) liquiditeitsrisico, (d) concentratierisico en (e) kapitaalbeheer.

- (a) *Marktrisico*

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat o.a. het prijs(koers)risico, het valutarisico en het renterisico. Het beheer van het marktrisico heeft tot doel de marktriscopositie binnen aanvaardbare risicogrenzen te houden teneinde een optimaal rendement te behalen.

- Prijs(koers)risico*

Het fonds loopt prijs(koers)risico over beleggingen die in de balans als 'financiële vaste activa tegen reële waarde' zijn opgenomen. Hieronder vallen o.a. aandelen, participaties in aandelenfondsen, participaties in staats- en bedrijfsobligatiefondsen, alternatieve beleggingsfondsen en participaties indirect vastgoedfondsen. Het prijsrisico is het risico van negatieve waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen die veroorzaakt worden door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren die inherent zijn aan het beleggen in dit soort financiële activa.

Met betrekking tot de beheersing van het prijs(koers)risico bevatten de beleggingsrichtlijnen van het fonds onder meer bepalingen omtrent:

- De minimum- en maximumallocatie van de beleggingscategorie;
- De afwijkingen ('spreading') van de effecten t.o.v. de benchmarks;
- De maximale afwijking in duratie voor vastrentende waarden (ook t.o.v. van de benchmark);
- Een minimale 'credit rating' voor vastrentende waarden, alsmede de additionele voorwaarden waaronder er een lager minimum kan gelden.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen in vreemde valuta daalt als gevolg van schommelingen in valutakoersen. APFA is verplicht om 60% van haar pensioenverplichtingen lokaal te beleggen; de overige 40% wordt belegd in het buitenland. De buitenlandse beleggingen van APFA bestaan uit beleggingsfondsen die worden geadministreerd in U.S. dollar. Aangezien de Arubaanse florin is gekoppeld aan de U.S. dollar, is het directe valutarisico beperkt.

De onderliggende beleggingen binnen deze fondsen kunnen echter ook posities in andere valuta bevatten, waardoor een indirect valutarisico ontstaat. Afhankelijk van de beleggingsstrategie en het kostenbeleid van de afzonderlijke beleggingsfondsen wordt dit valutarisico al dan niet afgedekt.

Renterisico

Renterisico is het risico dat fluctuaties – als gevolg van ontoereikende afstemming tussen rentegevoelige activa en passiva op het gebied van rentelooptijden en rentevoet – leiden tot ongewenste effecten op de balans en het resultaat. Bij APFA worden de pensioenverplichtingen niet gebaseerd op de marktrente, maar op een berekende 'vaste' rekenrente. In de richtlijnen van de CBA wordt aangegeven dat in beginsel een rekenrente van maximaal 4% gehanteerd mag worden. Bij regelingen zonder enige toezegging omtrent indexatie kan een hogere rekenrente worden toegepast. Tegen die achtergrond heeft APFA een eigen raamwerk ontwikkeld voor de vaststelling van de rekenrente. Dit raamwerk is gebaseerd op een interne curve voor zowel de binnenlandse als de buitenlandse beleggingsportefeuille. De interne curve is het gewogen gemiddelde van de verwachte rendementen van de afzonderlijke beleggingscategorieën, waarbij de gewichten gebaseerd zijn op de actuele samenstelling van de totale beleggingsportefeuille. De berekende 'vaste' rekenrente is gelijk aan de discontovoet die de contante waarde van de pensioenverplichtingen verdisconteert tegen de interne curve.

Conform het rekenrentebeleid van APFA komt de rekenrente in het verslagjaar uit op 4,16% voor de voorwaardelijk geïndexeerde aanspraken en 4,27% voor de niet-geïndexeerde aanspraken. In overeenstemming met de richtlijnen van de toezichthouder, heeft APFA de rekenrente voor de geïndexeerde aanspraken gehandhaafd op 4%. Voor de niet-geïndexeerde aanspraken is de rekenrente naar boven afgerond op 4,3%.

De beleggingen in lokale vastrentende waarden worden geadministreerd op geamortiseerde kostprijs, waardoor het effect van het renterisico niet op de balans zichtbaar is. Leningen met een rente die niet gedurende de gehele looptijd vaststaat, leiden tot een kasstroomrenterisico. Van de totale onderhandse leningen per eind 2024 ad Afl. 1.030.195.000 (eind 2023: Afl. 913.258.000) had Afl. 395.881.000 (eind 2023: Afl. 376.182.000) een vaste rente voor bepaalde looptijd en Afl. 634.314.000 (eind 2023: Afl. 537.076.000) een vaste rente voor gehele looptijd. Indien de rente op leningen met een vaste rente voor bepaalde looptijd in het verslagjaar tien basispunten hoger/lager zou zijn geweest, met constant gebleven overige variabelen, zou het resultaat boekjaar Afl. 382.697 (2023: Afl. 342.900) hoger/lager zijn geweest als gevolg van de hogere/lagere renteopbrengsten op leningen met een vaste rente voor bepaalde looptijd.

De rente op de binnenlandse leningen varieert o.a. op basis van vraag en aanbod. Gezien het geringe handelsvolume wordt het rente-effect beperkt verdisconteerd in een marktprijs. Daarnaast zijn er geen mogelijkheden om het binnenlandse renterisico adequaat af te dekken.

De beleggingen in buitenlandse vastrentende waarden worden wel geadministreerd op marktwaaarde. Het renterisico dat hierbij wordt gelopen is dat de waarde van de vastrentende beleggingen verslechtert als gevolg van rentestijgingen. Dit risico wordt gemitigeerd door de looptijd van deze vastrentende waarden te verkorten.

(b) Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die (obligatie)leningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst etc.

De beheersingsmaatregelen met betrekking tot het kredietrisico zijn, onder meer, als volgt:

- APFA belegt in gerenommeerde partijen waardoor dit risico in zekere mate beperkt wordt;
- Individuele beleggingen (binnenlandse markt) worden vooraf getoetst of zij voldoen aan aspecten zoals minimale solvabiliteitsratio's, current ratio's en debt service ratio's;
- De kredietwaardigheid van de onderhandse leningen wordt met behulp van een kredietscore geëvalueerd en actief gemonitord;
- Op de hypotheekaanvragen worden krediet- en risicoanalyses uitgevoerd conform het acceptatiebeleid;
- Leningsachterstanden worden gemonitord en er wordt zorggedragen voor een adequate opvolging van incassering van gelden; en
- Door het eisen van voldoende zekerheden bij financieringen wordt het risico teruggebracht naar een beheersbaar niveau. De belangrijkste zekerheden voor leningen zijn hypotheekrecht op de panden en terreinen, cessie van de rechten op roerende goederen en op inventaris, cessie van vorderingsrechten en verpanding van aandelen.

De betalingsachterstanden van de (onderhandse en hypothecaire) leningen worden in de tabel hierna samengevat per 31 december.

in 1.000 Afl.	Onderhandse leningen 2024	Onderhandse leningen 2023	Hypothecaire leningen 2024	Hypothecaire leningen 2023
Leningen noch achterstallig noch voorzien	1.018.446	912.496	258.133	253.415
Leningen achterstallig doch niet voorzien	11.749	762	9.059	9.419
Leningen achterstallig en (deels) voorzien	-	-	2.113	3.452
	1.030.195	913.258	269.305	266.286
Voorziening voor oninbaarheid	-	-	-396	-539
	1.030.195	913.258	268.909	265.747

De kredietwaardigheid van de onderhandse leningen wordt met behulp van een kredietscore jaarlijks geëvalueerd en actief gemonitord. Voor alle onderhandse leningen die op 1 november van een gegeven jaar een kredietscore hebben van *Substandard* of lager, wordt getoetst of er een voorziening voor oninbaarheid moet worden vastgesteld. De bepaling van de omvang van de voorziening is gebaseerd op het in kaart brengen van de totale lening en deze te vergelijken met de contante waarde van het onderpand, rekening houdend met kosten van uitwinning.

De voorziening voor oninbaarheid woninghypotheken wordt jaarlijks bepaald en geldt voor alle hypotheken die per jaareinde meer dan 90 dagen in achterstand zijn. De voorziening wordt per hypotheek berekend (totaal uitstaande schuld minus contante waarde van het onderpand) en de totale voorziening die getroffen wordt is de som van de voorziening per hypotheek.

De delinquentie ratio (meer dan 30 dagen in achterstand) van de hypothecaire leningen bedraagt 5,5% (2023: 5,8%).

(c) Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Het liquiditeitsrisico is vooral zichtbaar in het niet tijdig kunnen voldoen van directe betalingsverplichtingen van het fonds. De directe betalingsverplichtingen van het fonds kunnen bestaan uit operationele kosten, pensioenuitkeringen en/of beleggingsverplichtingen. Het fonds maakt gebruik van een standaard kasstroommodel om dit risico te beheersen.

Daarnaast houdt het fonds een minimale kasreserve aan die is gebaseerd op het kunnen voldoen van drie maanden aan pensioenuitkeringen en operationele kosten.

(d) Concentratierisico

Concentratierisico is het risico dat er een overmatige exposure is naar een type beleggingsinstrument, industriële sector, geografisch gebied en *one obligor*. Het fonds heeft concentratielimieten voor de beleggingsportefeuille vastgesteld om dit risico deels te mitigeren. Echter, het concentratierisico bij APFA is hoog omdat wettelijk is bepaald dat minimaal 60% van de voorziening pensioenverplichtingen belegd moet zijn in Aruba.

Het aanbod van binnenlandse beleggingsmogelijkheden en de financiële gezondheid van bestaande binnenlandse beleggingen zijn afhankelijk van de economische ontwikkelingen in Aruba en de situatie van de overheidsfinanciën. Ultimo boekjaar bedroeg de exposure in overheidsbeleggingen 15,9% van het balanstotaal (ultimo 2023: 18,3%).

(e) Kapitaalbeheer

APFA belegt de ingelegde pensioenpremies om beleggingsopbrengsten te genereren. APFA hanteert het stelsel van kapitaaldekking, dat inhoudt dat het vermogen van het fonds te allen tijde voldoende dient te zijn om alle huidige en toekomstige pensioenen te kunnen betalen. Daarvoor beschikt de directie over een aantal beleidsinstrumenten: het premiebeleid, het beleggingsbeleid, het indexatiebeleid en het kortingsbeleid. De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten.

Binnen het financiële beleid wordt ook rekening gehouden met een buffer (weerstandsvermogen) om fluctuaties in het vermogen ten gevolge van (tegenvallende) beleggingsresultaten op te vangen. Ter bepaling van het weerstandsvermogen wordt de zogenoemde “asset-risk”-methode gehanteerd zoals voorgeschreven in de solvabiliteitsrichtlijnen van de CBA. De “asset-risk”-methode houdt in dat aan elke beleggingscategorie een risicofactor wordt toegewezen gerelateerd aan de risicograad van de beleggingen.

De tabel hierna toont de berekening van het weerstandsvermogen per ultimo 2024.

Beleggingscategorieën

geldbedragen in 1.000 Afl.

			Uitstaande saldo	Risico- factor	Weerstands- vermogen
Overheidsobligaties			808.694	0%	-
Bedrijfsobligaties	S&P	Moody's			
"Highest quality"	AAA	Aaa	12.722	1%	127
"High strong credit quality"	AA+	Aa1	429	5%	21
	AA	Aa2	10.899	5%	545
"Upper medium grade quality"	A	A2	73.510	10%	7.351
"Medium & low grade quality"	BBB	Baa2	165.799	20%	33.160
"Lower quality" *			29.353	100%	29.353
Termijndeposito's			190.000	0%	-
Hypothecaire leningen			268.909	2%	5.378
Leningen op schuldbekentenis			936.350	5%	46.817
Overige vastrentende waarden			10.271	0%	-
Aandelen (gewone/preferente)			980.734	20%	196.147
Onroerend goed eigendom			57.102	10%	5.710
Onroerend goed participaties			112.258	10%	11.226
Te vorderen pensioenpremies (≤ 90 dagen)			5.381	0%	-
Te vorderen van werkgever(s) uit anderen hoofde dan pensioenpremies (≤ 90 dagen)			10.525	0%	-
Te vorderen beleggingsopbrengsten (≤90 dagen)			14.431	0%	-
Overige vorderingen en overlopende activa			2.792	0%	-
Gebouwen en terreinen			9.352	10%	935
Andere vaste bedrijfsmiddelen			649	35%	227
Liquide middelen			65.625	0%	-
Totaal			3.765.785		336.997

* Concentratielimiet ≤ 25% van de buitenlandse vastrentende portefeuille verspreid over verschillende fondsmanagers.

- **Actuariële risico**

De pensioenverplichtingen worden in de tijd weergegeven door middel van een schatting van de toekomstige uitgaande kasstromen. Het verplichtingenrisico uit zich in de actuariële resultaten, indien de actuariële aannames en veronderstellingen niet overeenkomen met de werkelijkheid. Dit risico wordt gemitigeerd door het periodiek evalueren en zo nodig aanpassen van de rekenrente, de levensverwachting van de deelnemers of wijzigingen in invaliderings- en revalideringskansen.

Niet-financiële risico's zoals integriteit, operationeel risico en omgevingsrisico worden eveneens beheerd in het kader van risicomanagement. In termen van gevolgen voor de dekkingsgraad zijn zij weliswaar minder dominant, maar daarmee niet minder belangrijk: gedrag en cultuur bepalen de reputatie en relaties van APFA.

Gevoeligheidsanalyse van de netto-dekkingsgraad voor wijzigingen in de actuariële en economische parameters. Veranderingen in de actuariële en economische parameters kunnen de schattingen significant beïnvloeden. De hiernavolgende tabellen tonen de gevoeligheid van de netto-dekkingsgraad bij een wijziging van de rekenrente en afwijking van het rendement.

Effect rekenrente

De gehanteerde rekenrente voor het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen is een combinatie van 4,0% voor actieven en 4,3% voor degenen die per 31 december 2011 onder de Pensioenverordening Landsdienaren inactief waren.

De tabel hierna toont de effecten op de netto-dekkingsgraad (DG) indien de gehanteerde rekenrentes met 0,5% of 1,0% verlaagd zouden worden. In de bovenste regel van de tabel staat de netto-dekkingsgraad per ultimo 2024 (108,9%).

Gevoeligheidsanalyse DG	
Rekenrente	Netto-DG
4,0% & 4,3%	108,9%
3,5% & 3,8%	101,9%
3,0% & 3,3%	95,0%

Effect rendement

Voor het boekjaar 2024 is een verwacht (netto) beleggingsrendement van 4,6% begroot. In het verslagjaar is een nettorendement van 7,3% behaald op het pensioenvermogen.

De tabel hierna toont de effecten op de netto-dekkingsgraad indien in het verslagjaar het verwacht rendement van 4,6% was behaald in plaats van 7,3%. Daarbij worden ook de effecten op de netto-dekkingsgraad getoond bij een afwijking van het rendement met 5%.

Gevoeligheidsanalyse DG		
Rendement	Netto-DG	Afwijking t.o.v. Netto-DG ultimo 2024
9,6% (5% hoger)	111,9%	+3,0%-punt
4,6%	106,2%	-2,7%-punt
-/- 0,4% (5% lager)	100,8%	-8,1%-punt

Het effect van 1% extra rendement bedraagt $\pm 1,1$ procentpunt op de netto-dekkingsgraad.

Verbonden partijen

- a. Een natuurlijke persoon of een nauwe verwant van de natuurlijke persoon is verbonden aan de verslaggevende entiteit indien deze natuurlijke persoon:
 - i. overheersende of gezamenlijke zeggenschap heeft over de verslaggevende entiteit;
 - ii. invloed van betekenis op de verslaggevende entiteit uitoefent, dan wel
 - iii. behoort tot de managers op sleutelposities in de verslaggevende entiteit of in een moedermaatschappij van de verslaggevende entiteit.
- b. Een entiteit is met een verslaggevende entiteit verbonden indien zich één van de volgende situaties voordoet:
 - i. De entiteit en de verslaggevende entiteit behoren tot dezelfde groep (dit betekent dat alle moedermaatschappijen, dochterondernemingen en zusterondernemingen met elkaar verbonden zijn).
 - ii. Een entiteit is een geassocieerde deelneming of joint venture van de andere entiteit (of een geassocieerde deelneming of joint venture van een lid van een groep waartoe de andere entiteit behoort).
 - iii. Beide entiteiten zijn joint ventures van eenzelfde derde partij.
 - iv. Een van beide entiteiten is een joint venture van een derde entiteit en de andere entiteit is een geassocieerde deelneming van de derde entiteit.
 - v. De entiteit is een regeling inzake vergoedingen na uitdiensttreding ten behoeve van werknemers van de verslaggevende entiteit of enig andere rechtspersoon die een verbonden partij is van de verslaggevende entiteit. Indien de verslaggevend entiteit zelf een dergelijke inzake vergoedingen na uitdiensttreding is, zijn de aan de regeling betalende werkgevers ook met de verslaggevende entiteit verbonden.
 - vi. Een onder a. bedoelde natuurlijke persoon oefent overheersende of gezamenlijke zeggenschap uit over de entiteit.
 - vii. Een onder a.i. bedoelde persoon oefent invloed van betekenis op de entiteit uit of behoort tot de managers op sleutelposities in de entiteit (of in een moedermaatschappij van de entiteit).
 - viii. De entiteit, of een lid van een groep waarvan zij deel uitmaakt, verleent met diensten van managers op sleutelposities gelijk te stellen diensten aan de verslaggevend entiteit of aan de moedermaatschappij van de verslaggevende entiteit.

APFA kent de volgende verbonden partijen die allemaal in Aruba opereren:

- Coenobita Real Estate Development 101 VBA (Coenobita 101): Tussen APFA en Coenobita 101 bestaat een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een belang van 100% in het totale geplaatste kapitaal van Coenobita 101 heeft. Daarnaast heeft APFA een lening verstrekt aan Coenobita 101 voor een bedrag van Afl. 6,1 miljoen. De lening is gesloten onder reguliere condities.

Coenobita 101 is een investment vehicle en heeft als doel commerciële projectontwikkeling voor verkoop of verhuur. Op grond van IFRS wordt Coenobita 101 niet geconsolideerd. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar 'Belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en schattingswijzigingen' in dit jaarverslag.

Voor een uiteenzetting van de transacties en de balanspositie per eind 2024 verwijzen wij naar de toelichting 3.1.2 in dit jaarverslag.

- Coenobita Real Estate Development 102 VBA (Coenobita 102): Tussen APFA en Coenobita 102 bestond een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een belang van 100% in het totale geplaatste kapitaal van Coenobita 102 had. Coenobita 102 was een investment vehicle en had als doel commerciële projectontwikkeling voor verkoop of verhuur. Op grond van IFRS werd Coenobita 102 niet geconsolideerd. Coenobita 102 is per 27 december 2024 geliquideerd.
- Coenobita Real Estate Development 103 VBA (Coenobita 103): Tussen APFA en Coenobita 103 bestond een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een belang van 100% in het totale geplaatste kapitaal van Coenobita 103 had. Coenobita 103 was een investment vehicle en heeft als doel commerciële projectontwikkeling voor verkoop of verhuur. Op grond van IFRS werd Coenobita 103 niet geconsolideerd. Coenobita 103 is per 27 december 2024 geliquideerd.
- Coenobita Real Estate Development 104 VBA (Coenobita 104): Tussen APFA en Coenobita 104 bestaat een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een belang van 100% in het totale geplaatste kapitaal van Coenobita 104 heeft. Coenobita 104 is een investment vehicle en heeft als doel commerciële projectontwikkeling voor verkoop of verhuur. Op grond van IFRS wordt Coenobita 104 niet geconsolideerd. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar 'Belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en schattingswijzigingen' in dit jaarverslag.
Voor een uiteenzetting van de transacties en de balanspositie per eind 2024 verwijzen wij naar de toelichting 5 in dit jaarverslag.
- Coenobita Investments VBA: Tussen APFA en Coenobita Investments bestond een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een belang van 100% in het totale geplaatste kapitaal van Coenobita Investments had. Coenobita Investments was een "leeg" investment vehicle en had als doel commerciële projectontwikkeling voor verkoop of verhuur. Op grond van IFRS werd Coenobita Investments niet geconsolideerd. Coenobita Investments is per 27 december 2024 geliquideerd.
- Via Verde Development VBA (Via Verde Development): Tussen APFA en Via Verde Development bestond een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een indirect belang via Coenobita Investments van 50% had in het totale geplaatste kapitaal van Via Verde Development. Daarnaast had APFA een lening verstrekt aan Via Verde Development voor een bedrag van Afl. 762 duizend. De lening was gesloten onder reguliere condities. Vanwege voortschrijdend inzicht in de haalbaarheid van de operationele en financiële *business case* van de productiefaciliteit en niet nakoming door de joint venture partner/directeur van diverse afspraken en diverse contracten, was eind 2023 besloten om de samenwerking met Via Verde te beëindigen. In verband met de doorstart van de activiteiten door de joint venture partner/directeur is de uitstaande lening aan Via Verde Development per 23 augustus 2024 overgenomen door Coenobita 104.
- Stichting Onroerend Goed Aruba (SOGA): Tussen APFA en SOGA bestaat een relatie van verbonden partijen waarbij APFA één lid in de Raad van Toezicht van SOGA kan benoemen. APFA heeft een totaalbelang van 46,2% in vier consortiumleningen die door de AIB als consortiumleider verstrekt zijn aan SOGA. De leningen zijn gesloten onder reguliere condities. Voor een uiteenzetting van de transacties en de balanspositie per eind 2024 verwijzen wij naar de toelichting 3.1.2 in dit jaarverslag.
- AIB Bank N.V. (AIB): Tussen APFA en AIB bestaat een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een belang van 35% in het totale geplaatste kapitaal van de AIB heeft. Daarnaast participeert APFA in het *Debt Issuance Programme* van de AIB voor een totaalbedrag van Afl. 45 miljoen. De leningen zijn gesloten onder reguliere condities. Voor een uiteenzetting van de transacties en de balanspositie per eind 2024 verwijzen wij naar de toelichting 3.1.2 in dit jaarverslag.

- Boogaard Exploitatie Maatschappij (Boogaard): Tussen APFA en Boogaard bestaat een relatie van verbonden partijen waarbij APFA een indirect belang via Coenobita Real Estate Development 104 VBA 104 van 100% heeft in het totale geplaatste kapitaal van Boogaard. Daarnaast heeft APFA een lening verstrekt aan Boogaard voor een bedrag van Afl. 14,4 miljoen. De lening is gesloten onder reguliere condities.

Boogaard is een investment vehicle en heeft als doel commerciële projectontwikkeling voor verkoop of verhuur. Op grond van IFRS wordt Boogaard niet geconsolideerd. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar 'Belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en schattingswijzigingen' in dit jaarverslag.

Voor een uiteenzetting van de transacties en de balanspositie per eind 2024 verwijzen wij naar de toelichting 3.1.2 in dit jaarverslag.

- Eenendertig werkgevers waren per ultimo 2024 aangesloten bij de pensioenregeling NPR 2014 per ultimo 2024. Voor een specificatie van het aantal deelnemers per werkgever verwijzen wij naar bijlage D van deze jaarrekening.
- Key management bestaande (op balansdatum) uit zes personen die sleutelposities hebben in de directie en de Raad van Toezicht die toezicht uitoefent op het beleid van de directie.
 - i. De vergoedingen voor key management bedroegen Afl. 1,6 miljoen in het huidig verslagjaar (2023: Afl. 1,7 miljoen).

Directie neemt deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van de voorwaarden in het pensioenreglement. De werkgeversbijdrage in 2024 bedroeg Afl. 92 duizend (2023: Afl. 131 duizend).

Leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste vergoeding per maand.
 - ii. Het bedrag aan woninghypotheken verstrekt aan directie bedroeg eind 2024 Afl. 1,3 miljoen (eind 2023: Afl. 2,0 miljoen).
 - iii. Het bedrag aan persoonlijke leningen verstrekt aan directie bedroeg eind 2024 Afl. 100 duizend (eind 2023: Afl. 105 duizend).

IV Balans van APFA

(in 1.000 Afl.)

1 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit het kantoorgebouw, de inventaris en de bedrijfsauto's. Het kantoorgebouw is gevestigd op het eigendomsterrein van APFA te Seroe Blanco. De totale oppervlakte van dit terrein bedraagt 22.535 m2, waarvan 10.000 m2 wordt toegerekend tot het kantoorgebouw. Het overige deel van het terrein (12.535 m2) is opgenomen als vastgoedbelegging voor een bedrag van Afl. 1,7 miljoen.

Onderstaande tabel toont de mutaties en de boekwaardes van de materiële vaste activa aan.

	Kantoor- gebouw	Inventaris en bedrijfsauto's	Totaal 2024	Totaal 2023
Boekwaarde per 1 januari:				
Aanschafwaarde	17.871	8.064	25.934	25.725
Cumulatieve afschrijvingen	-9.703	-7.626	-17.328	-16.808
	8.168	438	8.606	8.917
Mutaties:				
Investerings	1.677	372	2.049	330
Desinvesteringen	-87	-80	-167	-121
Afschrijvingen	-361	-146	-507	-453
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen	48	64	112	16
Afschrijvingen verhuurd deel kantoorgebouw	-92	-	-92	-83
	1.185	210	1.395	-311
Boekwaarde per 31 december:				
Aanschafwaarde	19.461	8.356	27.817	25.934
Cumulatieve afschrijvingen	-10.108	-7.708	-17.816	-17.328
	9.353	648	10.001	8.606

2 Vastgoedbeleggingen

De investeringen in vastgoed bestaan uit zeventien terreinen in Aruba en projectontwikkeling. De terreinen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde op basis van gangbare waarderingsmethodieken.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar 'Belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en schattingswijzigingen' in dit jaarverslag.

Het verloop van de post vastgoedbeleggingen is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	53.249	51.760
Aankopen	2.527	-
Mutatie reële waarde	1.447	3.268
Activering (+)/deactivering (-) ontwikkelingskosten	-121	-1.779
	57.102	53.249

In het bedrag van Afl. 57,1 miljoen is een cumulatieve opwaardering voor Afl. 25,5 miljoen inbegrepen (2023: Afl. 24,1 miljoen).

3.1 Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

In de onderstaande tabel zijn de financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs nader gespecificeerd.

	2024	2023
Arubaanse staatsobligaties	341.334	387.367
Bedrijfsobligaties	429	857
Onderhandse leningen	1.030.195	913.258
Hypothecaire leningen	268.909	265.746
Termijndeposito's	190.000	85.000
	1.830.867	1.652.228

Het pensioenfonds heeft de reële waarde van deze financiële activa per balansdatum berekend. Omdat er onvoldoende waarneembare en relevante marktgegevens zijn om een volledige waardering van deze financiële activa uit te voeren, is de reële waarde op basis van niet-waarneembare marktgegevens ingeschat. Voor de berekening is gebruik gemaakt van de discounted cashflow methode, waarbij de toekomstige kasstromen van het financieel actief contant zijn gemaakt tegen een 'passende' discontovoet. Als uitgangspunt is het 5-jaars gemiddeld rendement van Arubaanse staatsobligaties genomen, verhoogd met een risico-opslag voor het desbetreffende financieel actief.

In de tabel hierna zijn per beleggingscategorie de berekende reële waarde afgezet tegen de geamortiseerde kostprijs. Bij hantering van een 50 basispunten afwijkende discontovoet ligt de impact op de reële waarde tussen de 2 en 3% van deze berekende reële waarden.

	Reële waarde	Geamortiseerde kostprijs
Arubaanse staatsobligaties	339.730	341.334
Bedrijfsobligaties	430	429
Onderhandse leningen	1.049.269	1.030.195
Hypothecaire leningen	256.423	268.909
Termijndeposito's	190.000	190.000
	1.835.852	1.830.867

3.1.1 Arubaanse staatsobligaties

Het verloop van deze beleggingen is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	387.367	370.911
Aankopen	-	25.425
Aflossingen	-45.750	-8.715
Mutatie boekwaarde	-283	-254
Stand per 31 december	341.334	387.367

Hieronder volgt een specificatie van de Arubaanse staatsobligaties in de beleggingsportefeuille van APFA.

	Interest %	31 december 2024	31 december 2023
Vervaldatum binnen 1 jaar:			
• 29 september 2011 – 29 september 2024	4,5%	-	3.750
• 21 december 2011 – 21 december 2024	5,45%	-	42.000
• 11 juni 2010 – 11 juni 2025	6,0%	1.000	1.000
• 11 november 2011 – 11 november 2025	5,5%	45.075	45.075
		46.075	91.825
Vervaldatum na 1 jaar:			
• 22 juni 2011 – 22 juni 2026	5,35%	44.793	44.793
• 20 juni 2013 – 20 juni 2026	5,5%	4.625	4.625
• 27 september 2016 – 27 september 2026	4,75%	8.453	8.453
• 24 februari 2017 – 24 februari 2027	4,25%	1.251	1.251
• 28 mei 2015 – 28 mei 2027	5,5%	3.000	3.000
• 25 augustus 2017 – 25 augustus 2027	4,5%	18.000	18.000
• 29 september 2020 – 29 september 2027	5,3%	21.655	21.529
• 27 december 2013 – 27 december 2028	5,5%	38.755	38.755
• 15 februari 2019 – 15 februari 2032	5,5%	56.615	56.801
• 15 februari 2019 – 15 februari 2033	5,75%	9.753	9.791
• 15 juni 2018 – 15 juni 2033	5,75%	30.616	30.616
• 15 februari 2019 – 15 februari 2034	6,0%	32.352	32.499
• 28 mei 2021 – 28 mei 2035	6,125%	25	25
• 5 juni 2023 – 5 juni 2032	6,25%	25.366	25.404
		295.259	295.542
		341.334	387.367

Per balansdatum is de credit rating van het Land Aruba BBB met 'positive outlook' volgens Standard & Poor's en BB+ met 'positive outlook' volgens Fitch Ratings.

3.1.2 Onderhandse leningen

Het verloop van deze beleggingen is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	913.258	855.318
Verstrekingen	203.186	176.677
Aflossingen	-86.249	-118.737
Stand per 31 december	1.030.195	913.258

Hieronder volgt een specificatie van de onderhandse leningen in de beleggingsportefeuille van APFA.

	Interest %	31 december 2024	31 december 2023
Lening u/g AIB Bank N.V. ("bulletpayment")	4,0%-4,375%	45.000	35.000
Lening u/g AIB Vastgoed N.V.	5,95%	15.734	16.321
Lening u/g Arpre Development 7 VBA	6,5%	4.838	2.638
Lening u/g Aruba Ports Authority N.V. (consortiumlening AIB Bank N.V.)	5,05%-6,0%	9.172	10.043
Lening u/g Aruba Airport Authority N.V.	4,5%-5,0%	60.015	53.660
Lening u/g ASTEC N.V.	5,0%	34.683	36.766
Lening u/g Boogaard Exploitatie Maatschappij, een verbonden partij	6,0%	11.749	12.915
Lening u/g Coenobita Real Estate 101 Development VBA, een verbonden partij	5,5%	6.100	6.100
Lening u/g Fundacion Cas Pa Comunidad Arubano	5,5%	2.908	3.000
Lening u/g Hilton Hotel Aruba (consortiumlening AIB Bank N.V.)	6,75%	121.463	111.218
Lening u/g Hyatt Hotel Aruba (consortiumlening AIB Bank N.V.)	7,0%	87.471	-
Lening u/g Marriott Hotel Aruba (consortiumlening AIB Bank N.V.)	6,0%	35.800	35.800
Lening u/g Pen Resort Curaçao (consortiumlening Amicorp Curacao B.V.)	6,25%	6.669	-
Lening u/g Ritz Carlton Hotel Aruba (consortiumlening AIB Bank N.V.)	6,0%	83.833	89.287
Lening u/g Ritz Carlton Hotel Turks and Caicos (consortiumlening AIB Bank N.V.)	7,0%	50.140	52.648
Lening u/g St. Regis Hotel Aruba (consortiumlening AIB Bank N.V.)	7,0%	48.000	31.261
Lening u/g Stichting Monumentenfonds Aruba	5,0%	402	-
Lening u/g Stichting Onroerend Goed Aruba (consortiumlening AIB Bank N.V.), een verbonden partij	5,75%-6,5%	158.260	162.104
Lening u/g Via Verde Development VBA, een verbonden partij	7,0%	-	762
Leningen Land Aruba	4,75%-6,7%	247.958	253.735
		1.030.195	913.258

De leningen van Aruba Airport Authority, St. Regis, Hilton, Arpre Development, Stichting Onroerend Goed Aruba en Pen Resort zijn nog niet volledig opgenomen. Per balansdatum dient nog Afl. 49,3 miljoen (2023: Afl. 77,9 miljoen) te worden opgenomen. De uitbetaling vindt plaats in termijnen volgens een opnameschema.

De lening van Via Verde Development is per 23 augustus 2024 overgenomen door Coenobita Real Estate Development 104 VBA, een verbonden partij.

3.1.3 Hypothecaire leningen

Het verloop van deze beleggingen is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	265.746	259.438
Verstrekkingsen	36.044	43.834
Aflossingen	-33.024	-37.476
Voorziening voor oninbaarheid	143	-50
Stand per 31 december	268.909	265.746

Per balansdatum bedraagt de voorziening voor oninbaarheid woninghypotheken Afl. 396 duizend (2023: Afl. 539 duizend).

De woninghypotheken worden verstrekt voor een periode van maximaal 35 jaar. Op basis van de contractuele aflossingsdata is het kortlopend deel (ontvangst < 1 jaar) ca. Afl. 15,5 miljoen.

APFA verstrekt woninghypotheken aan haar personeel tegen een rentepercentage van 3,25% (2023: 3,25%) per jaar.

3.1.4 Termijndeposito's

Het verloop van deze beleggingen is als volgt:

	2024	2023
Stand per 1 januari	85.000	85.000
Aankopen	190.000	95.000
Aflossingen	-85.000	-95.000
Stand per 31 december	190.000	85.000

Per balansdatum heeft APFA de volgende deposito's uitstaan bij lokale banken die binnen 1 jaar vervallen:

- Afl. 55 miljoen tegen een rentepercentage van 3,65% per jaar
- Afl. 45 miljoen tegen een rentepercentage van 2,75% per jaar

3.2 Financiële activa tegen reële waarde

Deze beleggingen bestaan uit een portefeuille van o.a. aandelen en participaties in aandelenfondsen, participaties in staats- en bedrijfsobligatiefondsen, participaties in indirect vastgoedfondsen en Amerikaanse obligaties. De tabel hierna geeft het verloop van deze beleggingen weer.

	2024	2023
Stand per 1 januari	1.665.455	1.435.415
Aankopen	761.927	234.977
Verkopen	-594.764	-169.453
Herwaardering tegen actuele waarde	-73.829	164.516
Stand per 31 december	1.758.789	1.665.455

In de onderstaande tabel zijn per beleggingscategorie de marktprijzen afgezet tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs).

	Marktwaaarde	Verkrijgingsprijs
Aandelen en participaties aandelenfondsen	980.735	788.619
Participaties staats- en bedrijfsobligatiefondsen	408.486	458.713
Participaties indirect vastgoedfondsen	112.258	108.853
Amerikaanse staatsobligaties	257.310	257.333
Totaal	1.758.789	1.613.518

4 Vorderingen uit pensioenactiviteiten

	31 december 2024	31 december 2023
Vorderingen op werkgevers (1)	6.427	3.239
Vorderingen op (gewezen) deelnemers (2)	2.185	2.535
Overige vorderingen	664	1.215
Totaal	9.276	6.989

- (1) De post vorderingen op werkgevers bestaat uit de nog af te dragen pensioenpremies (werknemers- en werkgeversdeel), de individuele inkoopsummen voor extra pensioen en de in de betaalbaar gestelde pensioenen inbegrepen duurtetoeslagen. In deze post is tevens boeterente inbegrepen, die op grond van de pensioen- en financieringsovereenkomsten is verschuldigd bij een niet tijdige betaling van pensioenpremies.

In de tabel hierna volgt het verloop van de vorderingen op werkgevers.

Vorderingen op werkgevers	2024	2023
Stand per 1 januari	390	4.959
Bij:		
Premiebijdragen	69.807	68.074
Buitengewone bijdragen	179	199
Duurtetoeslagen en overige componenten	43.227	43.928
Inkoopsommen	371	260
Boeterente	416	232
	114.000	112.693
Af:		
Ontvangsten	-113.008	-117.039
Voorziening voor oninbaarheid	2.615	-223
	-110.393	-117.262
Stand per 31 december	3.997	390
Reclassificatie creditsaldo werkgevers *	2.430	2.849
Stand per 31 december (na reclassificatie)	6.427	3.239

* Vanwege verschillen tussen het deelnemersbestand van APFA en de personeelsbestanden van de aangesloten werkgevers hebben een aantal werkgevers een creditsaldo, dat op de balansdatum is gereclassificeerd naar de post 'schulden en overige passiva'.

Per balansdatum bedraagt de voorziening voor oninbaarheid premiedebiteuren (boeterente) Afl. 527 duizend (2023: Afl. 3,1 miljoen).

- (2) De post vorderingen op (gewezen) deelnemers bestaat uit de nog in te houden buitengewone bijdragen van enerzijds een groep deelnemers door de werkgevers, en anderzijds een groep gepensioneerden. De premieafdracht vindt maandelijks plaats. De specificatie van deze post is als volgt:

	31 december 2024	31 december 2023
Buitengewone bijdragen actieve deelnemers	330	506
Buitengewone bijdragen gepensioneerde deelnemers	1.855	2.029
	2.185	2.535

5. Vorderingen uit beleggingsactiviteiten

	31 december 2024	31 december 2023
Te vorderen i.v.m. beleggingen (1)	24.401	21.365
Overige vorderingen (2)	2.776	3.522
	27.177	24.887

(1) De vorderingen in verband met beleggingen zijn als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Te vorderen interest staats- en bedrijfsobligaties	10.974	9.349
Te vorderen interest deposito's	2.538	2.502
Te vorderen interest/provisie onderhandse leningen	5.708	6.074
Te vorderen interest woninghypotheken	2.031	1.950
Voorziening voor oninbaarheid woninghypotheken	-2.031	-1.950
Te vorderen huur/utiliteiten verhuurpanden	17	30
Rekening-courant dochterondernemingen	4.195	3.410
Rekening-courant Coenobita 101 Real Estate Development VBA, een verbonden partij	969	-
	24.401	21.365

(2) De overige vorderingen zijn als volgt te specificeren:

	31 december 2024	31 december 2023
Persoonlijke leningen APFA-personeel	1.018	948
Rekening-courant Algemeen Pensioenfonds Curaçao (APC)	525	525
Overige	1.233	2.049
	2.776	3.522

De personeelsleningen worden verstrekt tegen een rentepercentage van 4,25% (2023: 4,25%) per jaar voor een periode van maximaal 6 jaar. Op basis van de contractuele aflossingsdata is het kortlopend deel (ontvangst < 1 jaar) ca. Afl. 237 duizend.

De post rekening-courant Algemeen Pensioenfonds Curaçao (voorheen Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen) betreft een rechtstreeks belang van APFA in het Jan Thiel terrein te Curaçao. Deze vordering vloeit voort uit de boedelscheiding Nederlandse Antillen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar 'Niet uit de balans blijvende vorderingen en verplichtingen' in dit jaarverslag.

6 Liquide middelen

Alle onder liquide middelen gerubriceerde tegoeden zijn direct opeisbaar. APFA heeft 'call-accounts' bij RBC Royal Bank Aruba N.V. en Aruba Bank N.V. die rentedragend zijn. Van de liquide middelen is Afl. 40,9 miljoen (2023: Afl. 66,5 miljoen) bestemd voor beleggingstransacties.

7 Eigen vermogen

Het totaalresultaat van het boekjaar 2024 is toegevoegd aan de algemene reserve. In de tabel hierna is het aanwezige eigen vermogen afgezet tegen het vereiste weerstandsvermogen.

	31 december 2024	31 december 2023
Aanwezige algemene reserve	614.668	502.114
Vereiste weerstandsvermogen volgens risicomodel CBA	336.997	310.730
Vermogenoverschot	277.671	191.384

8 Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is vastgesteld op basis van de in de abtn geformuleerde reserveringsmethode en verzekeringstechnische grondslagen. De tabel hierna geeft het verloop van de VPV weer.

	2024	2023
Stand per 1 januari	2.989.032	2.911.389
Benodigd voor pensioenopbouw	57.999	56.347
Kostenaandeel premies	-5.206	-5.067
Interest toevoeging pensioenverplichtingen	120.972	118.734
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-139.417	-135.412
Indexering	42.481	21.899
Aanpassing sterftegrondslagen	-	-421
Aanpassing rekenrente	-	11.121
Resultaat op premie, sterfte, arbeidsongeschiktheid, overige technische grondslagen (behoudens interest) en mutaties	1.067	10.442
	77.896	77.643
Stand per 31 december	3.066.928	2.989.032

In de tabel hierna volgt de samenstelling van de VPV per deelnemerscategorie.

Samenstelling VPV	31 december 2024	31 december 2023
Actieven	1.282.275	1.255.089
Premievrijen	143.725	126.847
Pensioentrekken - ouderdomspensioen	1.438.681	1.403.281
Pensioentrekken - weduwen-/wezenpensioen	183.603	172.880
Pensioengerechtigden - invaliditeitspensioen	25.865	27.676
	3.074.149	2.985.773
Wijziging rekenrente	-	11.121
Af: saldering weduwen-/wezenpremie PVL-gepensioneerden	-7.221	-7.862
	3.066.928	2.989.032

De verplichting in verband met de toekomstige in te houden weduwen-/wezenpremie (WWP) op de PVL-gepensioneerden is extracomptabel vastgesteld. Om deze reden is gekozen om deze verplichting apart te presenteren. De tabel hierna geeft het verloop van dit component weer.

	2024	2023
Stand per 1 januari	-7.862	-8.897
Benodigde interest	-345	-388
Risicopremie overlijden	-393	-409
Door overlijden vrijgevallen	382	547
Verwachte WWP-inhoudingen	1.073	1.151
Overige mutaties	-76	134
	641	1.035
Stand per 31 december	-7.221	-7.862

Voor een toelichting op de actuariële veronderstellingen verwijzen wij naar de grondslagen en gevoeligheidsanalyse in dit jaarverslag.

9 Schulden en overige passiva

	31 december 2024	31 december 2023
Hypotheekgelden in depot	7.263	5.713
Vooruit ontvangen verzekeringspremies van hypotheekklanten	2.915	3.049
Creditsaldi aangesloten werkgevers	2.430	2.849
Belastingen en sociale lasten	1.719	1.412
Vooruit ontvangen bedragen uit pensioenactiviteiten	4.575	436
Vooruit ontvangen bedragen uit beleggingsactiviteiten	62.128	-
Crediteuren	2.900	2.482
Uitgestelde betalingen i.v.m. beleggingen	-	150
Overige schulden	3.582	5.624
	87.512	21.715

De post Vooruit ontvangen bedragen uit beleggingsactiviteiten betreft een terugbetaling van een staatsobligatielening door Land Aruba. Deze obligatielening had een oorspronkelijke vervaldatum van 31 januari 2025, maar de terugbetaling vond eerder plaats dan contractueel overeengekomen. Aangezien deze vervroegde aflossing niet conform de overeengekomen voorwaarden is uitgevoerd, is het aflossingsbedrag per balansdatum verantwoord onder de post "Schulden en overige passiva".

10 Niet in de balans opgenomen activa en niet in de balans opgenomen verplichtingen

Niet in de balans opgenomen activa

Ingevolge de "Onderlinge Regeling Splitsing Gouvernements-Werkliedenpensioenfondsen van de Nederlandse Antillen" (voortvloeiende uit de status aparte van Aruba per 1 januari 1986) is er een afrekening geweest op basis van de boekwaarde (waarderingsprijs zoals opgenomen in de boedelbalans) van de terreinen gelegen op Curaçao en Aruba (respectievelijk toegewezen aan Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen en APFA). Eveneens is er afgesproken dat indien de terreinen worden verkocht, een verrekening zal plaatsvinden tussen APFA en APC (voormalig APNA) voor het meerdere bedrag ontvangen boven de boekwaarde (inclusief eventuele rentevergoeding) volgens de in de Onderlinge Regeling overeengekomen verdeelsleutel.

APFA heeft recht (20,427785%) op een gedeelte van de meerdere opbrengst van de kavels van het Jan Thiel terrein te Curaçao. Het terrein is eigendom van APC en momenteel is niet bekend wat het bedrag zal zijn dat APFA zal ontvangen uit de verkoopopbrengst van deze kavels. Aan de hand van de jaarlijkse verkooptransacties wordt het aandeel achteraf vastgesteld en afgerekend. Tot en met 31 december 2024 heeft APFA een totaal van Afl. 11,4 miljoen ontvangen uit de verkoop van de kavels (tot en met 31 december 2023: Afl. 11,4 miljoen).

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Naast de in paragraaf 3.1.2 toegelichte bedragen die ultimo het boekjaar nog moeten worden opgenomen onder de onderhandse leningen, bedragen de niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen uit hoofde van toegezegde toekomstige investeringen in onderhandse leningen en private equity fondsen en maatschappijen Afl. 5,3 miljoen (2023: Afl. 23,4 miljoen).

11 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

V Totaalresultaat van APFA

(in 1.000 Afl.)

12 Premiebijdragen

	2024	2023
Werknemersgedeelte	16.514	16.180
Werkgeversgedeelte	53.293	51.893
Buitengewone bijdragen	154	-33
	69.961	68.040

De reguliere pensioenpremie (werknemers- en werkgeversgedeelte) is berekend op basis van de actuariële en financiële uitgangspunten, toegelicht in hoofdstuk 'Premiebaten' bij de grondslagen in deze jaarrekening.

De buitengewone bijdragen betreffen de premie gerelateerd aan de ingekochte pensioenjaren onder de PVL.

13 Beleggingsresultaten

	2024	2023
Vastgoedbeleggingen:		
Kantoorruimte voor verhuur	9	42
Ongerealiseerde resultaten terreinen	1.447	635
Directe onderhoudskosten, verzekeringen en belastingen	-258	-272
	1.198	405
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs:		
Arubaanse staatsobligaties	20.712	20.391
Bedrijfsobligaties	55	76
Termijndeposito's	4.470	4.264
Onderhandse leningen	63.235	57.102
Woninghypotheken	15.858	15.920
Onttrekking (+)/toevoeging (-) kredietvoorzieningen	25	-183
	104.355	97.570

	2024	2023
Subtotaal beleggingsresultaten:	105.553	97.975
Financiële activa tegen reële waarde:		
Gerealiseerde resultaten aandelenfondsen, alternatieve beleggingen, indirect vastgoedfondsen en private equity	216.337	14.456
Gerealiseerde resultaten staats- en bedrijfsfondsen	1.884	-1.687
Gerealiseerde resultaten Amerikaanse staatsobligaties	-12.537	-9.641
Ongerealiseerde resultaten aandelenfondsen, alternatieve beleggingen, indirect vastgoedfondsen en private equity	-77.387	133.577
Ongerealiseerde resultaten staats- en bedrijfsfondsen	-6.130	16.601
Ongerealiseerde resultaten Amerikaanse staatsobligaties	9.687	14.338
Interest, dividend en overige	34.560	29.670
	166.414	197.314
Overige:		
Opbrengsten verhuurd deel kantoorgebouw	297	297
Afschrijvingen verhuurd deel kantoorgebouw	-92	-83
	205	214
Beleggingsresultaten (bruto)	272.172	295.503
Af: interne vermogensbeheerkosten	-8.348	-8.697
Af: externe vermogensbeheerkosten	-2.989	-3.583
Beleggingsresultaten (netto)	260.835	283.223

14 Overige baten

	2024	2023
Boeterente op vorderingen uit pensioenactiviteiten	416	232
Onttrekking (+)/toevoeging (-) voorziening voor oninbaarheid	2.615	-223
Koopsommen vervroegd pensionering	1.441	1.526
Koopsommen extra deelnemersjaren	195	119
Overige	83	209
	4.750	1.863

15 Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen	119.733	116.597
Nabestaandenpensioen	15.949	15.041
Invaliditeitspensioen	1.728	1.333
Overlijdensuitkering	610	576
Afkoop van premievrije aanspraken	1.319	123
	139.339	133.670

In het verslagjaar hebben zestien deelnemers een verzoek tot afkoop van premievrije aanspraken wegens emigratie ingediend (2023: zes deelnemers).

16 Pensioenuitvoeringskosten

	2024	2023
Personeelskosten (1)	7.763	8.079
Kantoorkosten (2)	1.014	990
Huisvestingskosten (3)	739	759
Algemene kosten (4)	4.350	4.837
Afschrijvingskosten (5)	546	453
	14.412	15.118
Toegerekend aan interne beleggingen	-7.570	-7.852
Toegerekend aan externe beleggingen	-778	-845
	6.064	6.421

(1) De personeelskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2024	2023
Salarissen en sociale lasten	6.780	6.877
Pensioenlasten	477	490
Overige personeelskosten	506	712
	7.763	8.079

Per 31 december 2024 bedroeg het aantal personeelsleden zesenveertig (31 december 2023: negenenveertig).

(2) De kantoorkosten worden als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Telefoon- en internetverbinding	154	159
Kantoor- en computerbenodigdheden	738	700
Overige kantoorkosten	122	131
	1.014	990

(3) De huisvestingskosten worden als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Onderhoud kantoorgebouw	309	223
Elektra en waterverbruik	204	304
Overige huisvestingskosten	226	232
	739	759

(4) De algemene kosten worden als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Vergoeding, trainingskosten en externe ondersteuning Raad van Toezicht, een verbonden partij	519	583
Professionele dienstverlening inzake jaarverslag	169	306
Overige professionele dienstverlening	2.800	3.114
Kosten financieel toezicht CBA	123	124
Overige algemene kosten	739	710
	4.350	4.837

(5) De afschrijvingskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2024	2023
Afschrijvingen kantoorgebouw	361	308
Afschrijvingen inventaris en bedrijfsauto's	146	145
Boekresultaat desinvestering materiële vaste activa	39	-
	546	453

Actuariële verklaring

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) is aan Aon Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring over het boekjaar 2024.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van de Directie van APFA.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het Pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor de oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

De door APFA verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen op prudente grondslagen zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het Pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het Pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen ten aanzien van de pensioenregeling kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het Pensioenfonds.

De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld op basis van de “Richtlijnen met betrekking tot bedrijfseconomisch toezicht” en de daarvan onderdeel uitmakende “Actuariële Richtlijnen”, welke de CBA heeft opgesteld voor ondernemingspensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De voorziening pensioenverplichtingen van APFA is per 31 december 2024 becijferd op Afl. 3.066.928 duizend en is overeenkomstig de in de ABTN beschreven rekenregels en uitgangspunten vastgesteld. De voorziening pensioenverplichtingen als geheel is op prudente grondslagen berekend.

Het vermogen van APFA is op de balansdatum voldoende ter dekking van de pensioenaanspraken en het weerstandsvermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie van APFA is naar mijn mening voldoende, omdat de netto dekkingsgraad per 31 december 2024 hoger is dan 100%.

Amsterdam, 25 juni 2025

was getekend op origineel ("APFA - actuariële verklaring boekjaar 2024 getekend.pdf")

Drs. M. (Martin) Vrijenhoek AAG CERA
Verbonden aan Aon Nederland cv

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en de raad van toezicht van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba te Aruba gecontroleerd, die bestaat uit de balans per 31 december 2024, het totaalresultaat, het overzicht van mutaties in het eigen vermogen en het kasstroomoverzicht over 2024, en de toelichting met informatie van materieel belang over de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba op 31 december 2024 en van het resultaat en de kasstromen over 2024 in overeenstemming met IFRS Accounting Standards.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de Internationale Controlestandaarden (ISAs). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie '*Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba zoals vereist in de International Ethics Standards Board of Accountants' International Code of Ethics for Professional Accountants (inclusief International Independence Standards) (IESBA Code). Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de ISAs. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS Accounting Standards. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van IFRS Accounting Standards moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de beslissingen die gebruikers op basis van deze staten nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Internationale controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de staten afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba;

- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de staten staan;
- ▶ het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de staten en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

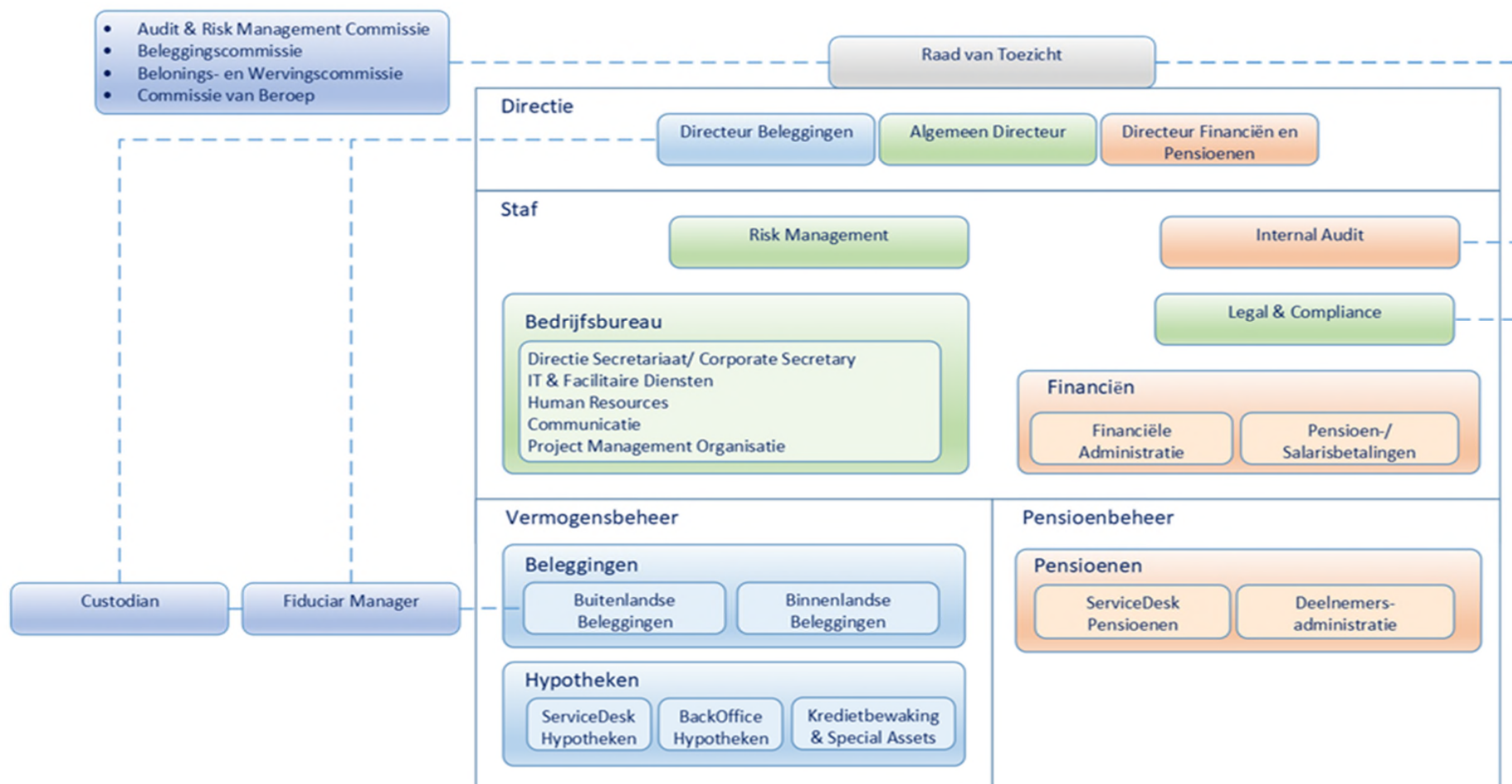
Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Oranjestad, 25 juni 2025
11716339 101/GdC/VG

Ernst & Young

(i.g.) Garrick de Cuba, MSc, RA

Bijlage A: Organisatiestructuur

Bijlage B: Pensioenregeling van het Nieuw Pensioenreglement 2014

Aan onderstaande samenvatting van het pensioenreglement dat door APFA wordt uitgevoerd kunnen geen rechten worden ontleend.

De pensioenregeling ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Voorwaardelijke geïndexeerde middelloonregeling;
- Een opbouwpercentage van 1,75% per dienstjaar voor het ouderdomspensioen en 5/7e maal 1,75% per dienstjaar voor het partnerpensioen;
- De pensioengevende diensttijd is gemaximeerd op 40 jaar. Na het bereiken van dit maximum is voortzetting van de pensioenopbouw een keuze van de deelnemer;
- De reguliere pensioenleeftijd is de AOV-leeftijd;
- Franchise inbouw. De franchise bedraagt in 2024 Afl. 17.616;
- Voorwaardelijke indexatie van de opgebouwde pensioenen met de prijsindex;
- Voorwaardelijke indexatie van de premievrije pensioenen en ingegane pensioenen met de halve prijsindex.

De inhoud van de pensioenregeling is geregeld in het Nieuw Pensioenreglement 2014 (NPR 2014) van APFA. Deze regeling is een middelloonregeling. Deelgenoten aan deze regeling c.q. hun nabestaanden hebben recht op het volgende pakket:

- Ouderdomspensioen;
- Invaliditeitspensioen;
- Overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen;
- Nabestaandenpensioen;
- Wezenpensioen.

Ouderdomspensioen

De (gewezen) deelnemer heeft recht op een ouderdomspensioen met ingang van de pensioendatum, doch niet eerder dan vanaf het tijdstip van de ingang van het ontslag uit de dienstbetrekking. Het ouderdomspensioen wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand, waarin de gepensioneerde deelnemer is overleden.

Per deelnemersjaar wordt 1,75% van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd. Het totale ouderdomspensioen is gelijk aan de som van alle opgebouwde ouderdomspensioenen over alle deelnemersjaren.

Invaliditeitspensioen

De deelnemer heeft na zijn ontslag recht op een invaliditeitspensioen, indien hij op het tijdstip van de ingang van het ontslag uit hoofde van ziekten en/of gebreken blijvend ongeschikt is om zijn dienstbetrekking als werknemer te vervullen.

De gewezen deelnemer heeft recht op invaliditeitspensioen indien de gewezen deelnemer binnen de termijn waarover deze na het tijdstip van ingang van het ontslag wegens ziekte recht had op doorbetaling van loon ten laste van de werkgever uit welke dienst hij was ontslagen dan wel uit hoofde van ziekten of gebreken blijvend ongeschikt is geworden om die betrekking te vervullen.

Het invaliditeitspensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgend op de datum van het ontslag wegens arbeidsongeschiktheid en wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand, waarin de deelnemer is overleden of niet langer arbeidsongeschikt is. De hoogte van het invaliditeitspensioen is gelijk aan het ouderdomspensioen en wordt berekend naar het aantal deelnemersjaren dat de deelnemer tot het bereiken

van de pensioendatum had kunnen opbouwen indien de deelnemer niet wegens arbeidsongeschiktheid zou zijn ontslagen.

Overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen

De gepensioneerde deelnemer die een invaliditeitspensioen ontvangt doch de pensioendatum nog niet heeft bereikt, heeft recht op een overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen. De overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen gaat in op het moment waarop het invaliditeitspensioen ingaat en wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde invalide deelnemer de datum bereikt waarop het wettelijke ouderdomspensioen krachtens de AOV uitgekeerd wordt, of indien dat eerder is, tot en met de laatste dag van de maand waarin de gepensioneerde invalide deelnemer is overleden.

De hoogte van de overbruggingsuitkering bedraagt per deelnemersjaar 1,75% van de franchise en wordt berekend naar het aantal deelnemersjaren dat de deelnemer tot het bereiken van de pensioendatum had kunnen opbouwen indien de deelnemer niet wegens arbeidsongeschiktheid zou zijn ontslagen.

Nabestaandenpensioen

De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde deelnemer heeft ten behoeve van diens partner recht op nabestaandenpensioen. Als partner worden alleen erkend:

- De echtgeno(o)t(e);
- De partner met wie de deelnemer duurzaam een gezamenlijke huishouding voert, mits beiden ongehuwd zijn, geen bloed- en aanverwanten in de rechte lijn van elkaar zijn en aan APFA een notarieel verleden samenlevingscontract is overgelegd.

Het nabestaandenpensioen ten behoeve van de partner gaat in op de eerste dag van de maand volgende op die van het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde en wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin de partner overlijdt.

Er bestaat voor de partner geen recht op nabestaandenpensioen indien het huwelijk is gesloten of de gezamenlijke huishouding is aangevangen ná ontslag, tenzij het ontslag het gevolg was van arbeidsongeschiktheid en het invaliditeitspensioen is ingegaan. In dat laatste geval dient het huwelijk te zijn gesloten of de gezamenlijke huishouding te zijn aangevangen voordat de pensioendatum is bereikt.

De hoogte van het nabestaandenpensioen van een deelnemer bedraagt 5/7de van het ouderdomspensioen waarop de overleden deelnemer recht zou hebben gehad, indien het deelnemerschap op basis van de in het jaar van overlijden geldende pensioengrondslag tot de pensioendatum zou zijn voortgezet. De hoogte van het nabestaandenpensioen van een gewezen deelnemer bedraagt 5/7de van het ouderdomspensioen waarop de gewezen deelnemer aanspraak had. De hoogte van het nabestaandenpensioen van een gepensioneerde deelnemer bedraagt 5/7de van het ouderdomspensioen dan wel het invaliditeitspensioen. Hierbij blijft de overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen buiten beschouwing.

Wezenpensioen

De (gewezen) deelnemer of gepensioneerde deelnemer heeft ten behoeve van diens ongehuwde kinderen die jonger dan 18 jaar zijn, recht op wezenpensioen. Wezenpensioen kan eveneens worden toegekend aan:

- Een studerend ongehuwd kind boven de leeftijd van 18 jaar tot uiterlijk de dag voordat het kind de leeftijd van 25 jaar heeft bereikt, indien en zolang het kind wegens het volgen van onderwijs naar het oordeel van het bestuur van APFA onvoldoende in staat is inkomsten uit arbeid te verwerven; en
- Een ongehuwd kind boven de leeftijd van 18 jaar tot uiterlijk de dag voordat het kind de leeftijd van 25 jaar heeft bereikt dat naar het oordeel van het bestuur van APFA ten gevolge van ziekte of gebreken niet in staat is om een derde te verdienen van hetgeen een lichamelijk en geestelijk gezond kind van gelijke leeftijd in staat is om met arbeid te verdienen.

Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgende op die van het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde. Het wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt, of uiterlijk tot de 25-jarige leeftijd zolang aan bovengenoemde voorwaarden wordt voldaan. Voor iedere wees bedraagt het wezenpensioen in principe $1/7^{\text{de}}$ van het ouderdompensioen. Voor de exacte bepaling van de hoogte van het wezenpensioen wordt verwezen naar het pensioenreglement.

Indexering

Indien de financiële positie het toelaat, kunnen de opgebouwde aanspraken worden aangepast – met uitsluiting van degenen die per 31 december 2010 onder de Pensioenverordening Landsdienaren inactief waren. Dit is de zogenaamde indexatie. Voor de actieven is de indexatie gebaseerd op maximaal het voortschrijdend vijfjarig gemiddelde van de consumentenprijsindex, terwijl voor de pensioentrekkenden en de premievrijen de indexatie maximaal de helft van het voortschrijdend vijfjarig gemiddelde van de consumentenprijsindex bedraagt. De indexatie is voorwaardelijk en afhankelijk van de financiële positie van de pensioenregeling. Het bestuur besluit ieder jaar in hoeverre het mogelijk is om dat jaar indexatie toe te kennen.

Overgangsregeling NPR 2014

Op basis van de overgangsregeling NPR 2014 kunnen de (gewezen) deelnemers die per 1 januari 2011 tenminste tien deelnemersjaren hadden, afhankelijk van het aantal deelnemersjaren, een conform onderstaande tabel berekend aantal maanden eerder met pensioen zonder korting van hun tot 1 januari 2011 opgebouwde pensioenaanspraken. Daarvoor moet op het moment van de vervroegde pensioeningang aan APFA een kostendekkende koopsom worden betaald.

Deelnemersjaren per 1 januari 2011 van tot en met	Aantal maanden eerder met pensioen zonder korting van het tot 1 januari 2011 opgebouwde pensioen
0 9	Geen
10 20	0,75 maanden per deelnemersjaar
21 28	1 maand per deelnemersjaar
29	48 maanden
30	60 maanden

Vervroeging kan niet eerder dan vanaf de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt.

De overgangsregeling NPR 2014 geldt alleen voor de (gewezen) deelnemers die in dienst zijn (geweest) van het Land Aruba, door het Land Aruba gesubsidieerde instellingen en Air Navigation Services.

Overgangsregeling NPR 2014 Post Aruba

De inhoud en financiering van de overgangsregeling NPR 2014 Post Aruba is identiek aan de overgangsregeling NPR 2014 en geldt alleen voor de (gewezen) deelnemers die in dienst zijn (geweest) van Post Aruba N.V.

Bijlage C: Pensioenregeling van het Flex-Pensioenreglement

Aan onderstaande samenvatting van het pensioenreglement dat door APFA wordt uitgevoerd kunnen geen rechten worden ontleend.

De pensioenregeling ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Voorwaardelijke geïndexeerde middelloonregeling:
 - Voorwaardelijke indexatie van de opgebouwde pensioenen met de prijsindex;
 - Voorwaardelijke indexatie van de premievrije pensioenen en ingegane pensioenen met de halve prijsindex;
- Per deelnemersjaar wordt een percentage van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd. Dit percentage wordt per individuele werkgever overeengekomen.
- De reguliere pensioenleeftijd is de AOV-pensioengerechtigde leeftijd;
- Franchise inbouw. De franchise bedraagt in 2024 Afl. 17.616.

De inhoud van de pensioenregeling is geregeld in het Flex-Pensioenreglement van APFA. Deelgenoten aan deze regeling c.q. hun nabestaanden hebben recht op het volgende pakket:

- Ouderdomspensioen;
- Nabestaandenpensioen;
- Wezenpensioen;
- Invaliditeitspensioen en een overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen (voor zover overeengekomen met de werkgever).

Ouderdomspensioen

De deelnemer en de gewezen deelnemer hebben recht op een ouderdomspensioen met ingang van de pensioendatum, doch niet eerder dan vanaf het tijdstip van de ingang van het ontslag uit dienstbetrekking. Per deelnemersjaar wordt een percentage van de voor dat deelnemersjaar geldende pensioengrondslag aan ouderdomspensioen opgebouwd. Het totale ouderdomspensioen is gelijk aan de som van alle opgebouwde ouderdomspensioenen over alle deelnemersjaren inclusief eventueel aan deelnemers verleende indexaties.

Voor wat geldt ten aanzien van het pensioengevend salaris dat per individuele werkgever overeengekomen kan worden wordt verwezen naar hierna onder specifieke flexibiliseringsmogelijkheden.

Nabestaandenpensioen

De partner van de deelnemer heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 8 lid 6 van het pensioenreglement, recht op nabestaandenpensioen. Het nabestaandenpensioen kan worden toegezegd op opbouwbasis of op risicobasis.

Na het overlijden van een gepensioneerd deelnemer wordt aan diens partner of andere nabestaanden of betrekkingen als genoemd in artikel 11 leden 2 en 3 van het pensioenreglement, onder voorwaarden, een uitkering toegekend ter grootte van drie maanden ouderdomspensioen of, voor zover op grond van het addendum een invaliditeitspensioen is toegezegd, van drie maanden invaliditeitspensioen vermeerderd met de overbruggingsuitkering algemeen ouderdomspensioen die de gepensioneerd deelnemer genoot op het moment van overlijden.

Wezenpensioen

Het kind van de deelnemer die jonger is dan 18 jaar heeft, met inachtneming van het bepaalde in artikel 9 lid 5 van het pensioenreglement, recht op wezenpensioen. Indien in het addendum bepaald is dat het nabestaandenpensioen op opbouwbasis is overeengekomen, is er tevens sprake van wezenpensioen op

opbouwbasis. Indien in het addendum een nabestaandenpensioen op risicobasis is overeengekomen, is er tevens sprake van wezenpensioen op risicobasis.

Specifieke flexibiliseringsmogelijkheden

- Ten aanzien van het pensioengevend salaris geldt per individuele werkgever dat overeengekomen kan worden:
 - Welke loonbestanddelen/inkomsten onderdeel uitmaken van het pensioengevend salaris;
 - Dat het pensioengevend salaris jaarlijks per een nader te bepalen peildatum wordt vastgesteld of per maand wordt vastgesteld;
 - Dat gedurende de tijd waarin de deelnemer door ziekte of andere persoonlijke omstandigheden door de werkgever is vrijgesteld van werkzaamheden en als gevolg hiervan niet of niet volledig het pensioengevend salaris ontvangt, onder pensioengevend salaris wordt verstaan het pensioengevende salaris dat de betreffende deelnemer zou hebben ontvangen als de genoemde omstandigheden zich niet hadden voorgedaan, mits de werkgever over dit volledig pensioengevend salaris premie bijdraagt.
- Het opbouwpercentage per deelnemersjaar kan per individuele werkgever worden overeengekomen.
- Het nabestaandenpensioen en wezenpensioen kan per individuele werkgever op opbouwbasis of op risicobasis worden overeengekomen.
- Een invaliditeitspensioen kan per individuele werkgever worden overeengekomen. Als een invaliditeitspensioen wordt overeengekomen, is eveneens een overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen overeengekomen. Het invaliditeitspensioen en de overbruggingsuitkering Algemeen Ouderdomspensioen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Bijlage D: Specificatie van de aangesloten werkgevers bij het NPR 2014

	Aantal deelnemers 2024	Aantal deelnemers 2023
Air Navigation Services Aruba N.V.	45	42
Aruba Airport Authority N.V.	19	20
Aruba Fair Trade Authority	6	-
Aruba Ports Authorities N.V.	2	2
Aruba Tourism Authority	11	13
Centrale Bank van Aruba	3	3
Compania Arubiano di Bus N.V.	87	84
Elmar N.V.	181	174
Gemeenschappelijk Hof van Justitie	58	54
Land Aruba	4.258	4.347
Post Aruba N.V.	11	14
Setar N.V.	414	409
Serlimar S.G.	126	127
Sociale Verzekeringsbank (SVb) Aruba	103	106
Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba	46	49
Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba	262	258
Stichting Avondonderwijs Aruba	12	10
Stichting Educacion Profesional Basico	183	189
Stichting Fondo di Garantia	4	4
Stichting Fundacion Servicio Laboratorio Medico Aruba	5	5
Stichting Katholiek Onderwijs Aruba	585	625
Stichting Kindertehuis Imeldahof	17	20
Stichting Onderwijs Advent Zending Aruba	5	1
Stichting Protestants Christelijke Onderwijs Aruba	85	86
Stichting Volle Evangelie Onderwijs Aruba	6	6
Stichting Voortgezet Onderwijs Aruba	105	105
Stichting voor Verstandelijke Gehandicapten Aruba	21	22
Tele Aruba N.V.	17	17
Universiteit van Aruba	98	89
Volkskredietbank Aruba	6	6
Water- & Energiebedrijf Aruba (W.E.B.) N.V.	41	44
	6.822	6.931

Bijlage E: Specificatie van de totale schuld van het Land Aruba aan APFA

in 1.000 Afl.	31 december 2024	31 december 2023
Vorderingen uit beleggingsactiviteiten:		
Staatsobligaties (tegen nominale waarde)	337.593	383.343
Onderhandse leningen	247.959	253.735
Te vorderen interest staatsobligaties	9.195	9.302
Te vorderen interest onderhandse leningen	780	780
	595.527	647.160
Vorderingen uit pensioenactiviteiten:		
Premiebijdragen, duurtetoeslagen en boeterente	5.239	3.677
Buitengewone bijdragen	404	717
Te vorderen koopsommen vervroegd pensionering	461	-
Te vorderen koopsommen extra deelnemersjaren	11	51
	6.115	4.445
	601.642	651.605

Bijlage F: Commissies en commissieleden per 25 juni 2025

Commissies	Commissieleden
Audit- en Risk Management Commissie (AC)	Mevrouw J.M. Croes, voorzitter AC De heer E.O. Croes De heer R. Schutter
Belonings- en Wervingscommissie (BWC)	Mevrouw I.M.M. Hernandez-Swaen, voorzitter BWC De heer E.O. Croes De heer R. Schutter
Beleggingscommissie (BC)	De heer H.M. Koolman, voorzitter BC De heer P.D.H. Menco De BC bestaat uit externe leden.
Commissie van Beroep (CvB)	De heer A.A. Boekhoudt Mevrouw M.G.M. Schwengle De heer M.M. Agunbero De CvB bestaat uit externe leden.